

The background features a repeating pattern of large, interlocking geometric shapes. These shapes are primarily yellow, with some light blue shapes interspersed, creating a modern, architectural feel. The shapes are composed of triangles and quadrilaterals, some of which are solid colors while others are white, creating a high-contrast, geometric pattern.

Perspectiefnota 2022

**Raadsvergadering
6 juli 2021**

0. Inhoudsopgave

0. Inhoudsopgave	2
1. Voorwoord	4
2. Onze leefomgeving	7
2.1 Thema Duurzaamheid	7
2.2 Thema Bouwen en wonen	11
2.3 Thema Buitengebied, landbouw, natuur en recreatie	12
2.4 Thema Mobiliteit en bereikbaarheid	15
2.5 Thema Openbare ruimte en groen	17
2.6 Thema Economie en ondernemen	18
2.7 Thema Veiligheid	19
3. Onze Sociale omgeving	21
3.0 Sociale Koers	21
3.1 Thema Gezondheid, zorg en welzijn	21
3.2 Sociale zekerheid, werk en inkomen	23
3.3 Thema Jeugd en onderwijs	23
3.4 Thema Kunst, cultuur en sport	24
4. Betrokken bestuur	26
4.1 Thema Bestuur en inwonersparticipatie	26
5. Financieel meerjarenperspectief 2022-2025	31
5.1 Stand meerjarenbegroting 2022-2025	32
5.2 Raadsbesluiten in voorbereiding	32
5.3 Algemene uitkering (<i>meicirculaire 2021</i>)	33
5.4 Financiële effecten perspectiefnota 2022	33
5.5 Ombuigingen	36
6. Financiële onzekerheden	38
7. Ontwikkeling reservepositie	41
8. Begrotingsrichtlijnen 2022	43
8.1 Inleiding	43
8.2 Begrotingscirculaire Gemeenten 2022-2025	43
8.3 Uitgangspunten opstellen begroting 2022 en meerjarenbegroting 2023-2025	44
8.4 Prijsontwikkelingen	45
8.5 Loonontwikkeling	47
8.6 Algemene uitkering	47
8.7 Gemeentelijke belastingen en heffingen	47
8.8 Effect- en prestatie-indicatoren	48
9. Verklaring symbolen Interbestuurlijk Programma (IBP)	49

Bestuurlijk perspectief

1. Voorwoord

Inleiding

Voor u ligt de perspectiefnota 2022. De laatste perspectiefnota van de bestuursperiode 2018-2022. Wij hebben onze ambities voor deze periode vastgelegd in het collegeprogramma “*Duurzaam, ondernemend en dichtbij!*”. Bij de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) hebben we een voortgangsrapportage over het collegeprogramma (cpr) opgenomen. Toen is geconstateerd dat we met de uitvoering van het collegeprogramma goed op koers liggen. Belangrijke beleidsnota's en visies zijn vastgesteld of in een vergevorderd stadium. Vele nieuwe projecten zijn opgepakt en lopende projecten voortgezet. Daarnaast zijn we gewoon doorgegaan met de uitvoering van al onze gemeentelijke taken. Dit doen we, vanwege corona, al meer dan een jaar grotendeels vanuit huis. In dit voorwoord gaan we in op de actuele stand van zaken van de uitvoering van het collegeprogramma 2018-2022 “*Duurzaam, ondernemend en dichtbij!*”.

Het kabinet heeft op 13 april 2021 het openingsplan ‘stap voor stap meer mogelijk’ gepresenteerd. Dit plan is gericht op het weer veilig openen van de samenleving. De door het Rijk genomen maatregelen worden ‘stap voor stap’ afgebouwd. Op weg naar een samenleving zonder coronamaatregelen. Bij het opstellen (september 2021) van de begroting 2022 kijken we naar de voortgang van het openingsplan en de betekenis hiervan voor de begroting 2022.

Op koers met het collegeprogramma 2018-2022 “Duurzaam, ondernemend en dichtbij!”

Vorig jaar is een uitgebreide voortgangsrapportage opgesteld. Daarom nemen we nu geen nieuwe integrale rapportage op. Wel gaan we in op enkele belangrijke ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden na het opstellen (mei 2020) van de voortgangsrapportage over het collegeprogramma.

- *In het sociaal domein is met het programma Sociale Koers 2020-2023 een belangrijke stap gezet op weg naar een inclusieve samenleving. Het is belangrijk dat iedereen de kans krijgt om mee te doen in de maatschappij en erbij te horen. De stip op de horizon luidt daarom: iedereen telt mee! Iedere inwoner hoort erbij, voelt zich thuis in Houten en kan op zijn/haar manier deelnemen aan maatschappelijke en sociale activiteiten. Zo werken we met elkaar toe naar een inclusieve samenleving.*
- *Om de uitdaging van de Omgevingswet in het ruimtelijk domein het hoofd te bieden hebben we een programmaplan voor de periode tot 2029 opgesteld. Dit programmaplan sluit aan bij de manier van werken (‘in de geest van de Omgevingswet’) die de afgelopen jaren al is gehanteerd. Hierdoor zijn we goed voorbereid op de gevolgen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet.*
- *Om een antwoord te geven op de woningbouwopgave in het ruimtelijk domein is de Ruimtelijke Koers Houten 2040 opgesteld. In 2020-2021 is uitvoerig met betrokkenen gesproken over deze visie. Op 17 maart 2021 heeft het referendum Ruimtelijke Koers plaatsgevonden. En op 30 maart 2021 heeft de gemeenteraad over het voorliggende raadsvoorstel Ruimtelijke Koers Houten, in samenhang met de uitslag van het referendum, gedebatteerd. Besloten is toen niet in te stemmen met het raadsvoorstel Ruimtelijke Koers Houten. Wel is de motie ‘Tijd voor reflectie en verbinding’ door de raad aangenomen. Op 11 mei 2021 is de raad door middel van een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de uitvoering van deze motie.*
- *In het financieel domein is er opnieuw sprake van ‘zwaar weer’. De transformatie en inhoud gestuurde kostenbeheersing in het sociaal domein hebben (nog) niet het gewenste financieel effect. Ook in 2020 is het beschikbare budget ontoereikend voor een adequate uitvoering van de taken voor jeugdhulp en Wmo. Hiermee wordt de (landelijke) trend van tekorten op deze beleidsterreinen van de afgelopen jaren bevestigd. Vooral de tekorten op jeugdhulp zijn groot. Naar aanleiding hiervan hebben het Rijk en de VNG het bureau Andersson Elffers Felix (AEF) opdracht gegeven te onderzoeken of er structureel extra middelen nodig zijn voor de uitvoering van de Jeugdwet. De uitkomst van dit onderzoek bevestigt de trend van de tekorten. Op basis van het rapport komen gemeenten namelijk (landelijk) € 1,6 - € 1,8 miljard (op basis van 2019) tekort voor de uitvoering van de Jeugdwet. Belangrijke oorzaken voor dit structurele tekort zijn een stijgende instroom en achterblijvende uitstroom de afgelopen jaren. Ook is een stijging van de gemiddelde kosten per cliënt per jaar te zien en zijn de kosten voor wijkteams en voorliggend veld gestegen. Van het structureel door AEF berekende tekort wordt € 1,5 miljard als niet-beïnvloedbaar, binnen het bestaande stelsel, door gemeenten gezien.*

Het demissionaire kabinet laat besluitvorming over het rapport van AEF over aan het nieuwe kabinet. In het regeerakkoord 2021 wordt dan ook pas duidelijk of en zo ja hoeveel structurele middelen er extra naar gemeenten gaan voor de uitvoering van de Jeugdwet.

In de meicirculaire 2021 komt hierover dus geen duidelijkheid. Om toch een structureel sluitende meerjarenbegroting 2022-2025 (op basis van de meicirculaire 2021) op te stellen is een maatwerk afspraak met de financieel toezichthouder gemaakt (zie het financieel perspectief § 5.4.2). Ook zijn er

echter aanvullend nieuwe ombuigingen noodzakelijk. In de voorliggende perspectiefnota 2022 worden hier de eerste denkrichtingen voor beschreven. Op basis van deze denkrichtingen en de actuele financiële stand van zaken volgen in de begroting 2022 concrete ombuigingsvoorstellen. Vanwege de onzekere financiële situatie is er in deze perspectiefnota ook geen structurele ruimte voor beleidsintensivering en/of nieuw beleid.

We naderen het einde van de huidige collegeperiode en constateren dat er veel is bereikt. Met inzet van inwoners, partners en medewerkers is gewerkt aan een leefbare en sociale omgeving en een betrokken bestuur. In de perspectiefnota 2022 benoemen we een aantal punten waar we de komende tijd nog nadrukkelijk aandacht aan willen geven. We kondigen ook alvast een overdrachtsdocument 2022 aan. In het overdrachtsdocument schetsen we trends en ontwikkelingen die op ons afkomen en wat die voor de gemeente Houten betekenen. Daarnaast beschrijven we dossiers die doorlopen en waarvan we de stand van zaken aan een volgend bestuur willen doorgeven. Ook maken we een doorkijk van het financieel perspectief voor de periode 2022-2026. Hiermee waarborgen we zo goed mogelijk de bestuurlijke continuïteit in de overgang tussen twee bestuursperiodes. Ook worden de coalitieonderhandelingen, na de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022, met het overdrachtsdocument zo goed mogelijk gefaciliteerd.

Covid-19

De gevolgen van Covid-19 voor 2022 zijn nu nog onduidelijk. Bij het opstellen (september 2021) van de begroting 2022 kijken we naar de actuele stand van zaken. Daarbij hebben we aandacht voor het sociaal perspectief, voor jeugd & maatschappelijk welzijn en onderwijs, maar ook voor het economisch perspectief, voor het perspectief van cultuur en evenementen, voor veiligheid en het tegengaan van ondermijning en voor de dienstverlening van de gemeentelijk organisatie intern, maar zeker voor de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en organisaties. Op dat perspectief stemmen we ons beleid af en volgen daarbij vanzelfsprekend het openingsplan zoals nu door het kabinet stap voor stap wordt uitgevoerd. We zullen dan ook bezien of vanuit het financieel perspectief een aparte paragraaf Covid-19 nog nodig is, of dat de risico's van Covid-19 onderdeel kunnen zijn van de reguliere risico's. De reguliere risico's worden opgenomen in de paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing", omdat de maatschappelijke gevolgen een plek hebben gekregen binnen de reguliere activiteiten van het maatschappelijk middenveld en de gemeente er compensatiemiddelen voor ontvangt.

Financieel meerjarenperspectief 2022-2025

In het collegeprogramma 2018-2022 hebben we ingezet op financiële stabiliteit met als doel een financieel huishoudboekje dat structureel op orde is. Dit met inbegrip van een solide (minimaal € 15 miljoen) bekleemde algemene reserve en een vrije algemene reserve die voldoet aan de provinciale norm (circa € 2,5 miljoen).

Door de financiële onzekerheden binnen het sociaal domein (jeugdhulp en Wmo) staat dit uitgangspunt bij het opstellen van het financiële kader voor de perspectiefnota 2022 onder druk. Onduidelijk is hoe de kosten zich de komende jaren voor jeugdhulp en Wmo ontwikkelen. Maar ook of het nieuwe kabinet in het regeerakkoord 2021 gemeenten voldoende gaat compenseren voor de hogere kosten voor jeugdhulp. Ten aanzien van deze dilemma's hebben we in de perspectiefnota 2022 afwegingen moeten maken. Afwegingen die recht blijven doen aan de financiële uitgangspunten uit ons collegeprogramma 2018-2022 "Duurzaam, ondernemend en dichtbij!". Op 20 mei 2021 hebben wij de raad over deze dilemma's, afwegingen en gevolgen hiervan bijgepraat.

In de tabel hieronder is de indicatie van het financieel meerjarenperspectief 2022-2025 weergegeven. Onder de tabel is hierop een korte toelichting opgenomen.

Tabel: indicatie financieel meerjarenperspectief 2022-2025

bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Indicatie financieel meerjarenperspectief 2022-2025	-2.150	-3.050	-2.500	-2.500
Nader (in de begroting 2022) uit te werken ombuigingsvoorstellen	2.500	2.500	2.500	2.500
Indicatie financieel meerjarenperspectief 2022-2025 (inclusief nader in de begroting 2022 uit te werken ombuigingsvoorstellen)	350	-550	0	0

Op basis van de nog bij de begroting 2022 uit te werken ombuigingsvoorstellen is de meerjarenbegroting voor de jaren 2022 en 2024-2025 structureel sluitend. Een structureel sluitende begroting in 2022 of 2025 is ook een voorwaarde om voor repressief toezicht (de begroting kan direct worden uitgevoerd) van de financieel toezichthouder (provincie Utrecht) in aanmerking te komen. De prognose voor 2023 is, als gevolg van het grillige verloop van de algemene uitkering, negatief. Indien nodig wordt dit tekort in de begroting 2023 uit de vrije algemene reserve afgedekt.

Voor de tweede fase van de uitvoering van het programmaplan Omgevingswet wordt in deze perspectiefnota voorgesteld in te stemmen met een onttrekking van € 0,577 miljoen aan de bekleemde algemene reserve. Deze wordt gestort in de bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet. Hierdoor is er € 2,137 miljoen beschikbaar voor de uitvoering van het door de raad vastgestelde programmaplan Omgevingswet.

Met de bovenstaande aanpak handhaven we de financiële stabiliteit (structureel sluitende meerjarenbegroting) met inbegrip van een solide reservepositie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 t/m 4 gaan we in op de onderwerpen die de komende tijd onze aandacht vragen. We doen dat langs de thema's uit het collegeprogramma 2018-2022 *"Duurzaam, ondernemend en dichtbij!"*, te weten:

- *Onze leefomgeving: bevat de thema's die vooral een relatie hebben met de fysieke omgeving waarin we verblijven, recreëren en leven (hoofdstuk 2).*
- *Onze sociale omgeving: is vooral gericht op ambities die de persoonlijke levenssfeer betreffen (hoofdstuk 3).*
- *Betrokken bestuur: is een hoofdstuk waarin de thema's meedenken en samenwerken en zichtbaar in de wijk worden uitgewerkt (hoofdstuk 4).*
- *In het financieel perspectief (hoofdstuk 5 t/m 7) wordt ingegaan op de indicatie van het financieel meerjarenperspectief 2022-2025. Als bijlage zijn de begrotingsrichtlijnen 2022 aan deze perspectiefnota toegevoegd.*

Tot slot

Als er de komende tijd in aanloop naar de begroting 2022 nieuwe financiële ontwikkelingen zijn die van invloed zijn op het in deze perspectiefnota geschetste beeld zullen we de raad daar in aanloop naar de begroting tijdig over bijpraten. Op die manier kunnen we gezamenlijk kijken naar oplossingsrichtingen voor de verschillende dilemma's en gevolgen daarvan.

Wij zien uit naar een constructieve behandeling van de perspectiefnota 2022 op 6 juli 2021.

Burgemeester en wethouders van Houten,

de secretaris,

de burgemeester,

A.J. Barink

G.P. Isabella

2. Onze leefomgeving

2.1 Thema Duurzaamheid

Bij duurzaamheid gaat het om een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen: we kijken naar de huidige behoeften die mensen hebben en hoe die in de toekomst ontwikkeld kunnen worden zonder dat de mensen, het milieu of de economie in gevaar komen.

Het is dus een zeer breed begrip. Het raakt in veel opzichten ons leven en onze omgeving. Het komt daarom ook overal in het coalitieakkoord terug.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Energietransitie: energieneutraal in 2040 (cpr-thema 2.1.1)

In het collegeprogramma (cpr) is een Klimaatplan aangekondigd, bestaande uit 3 delen:

1. *Energie*
2. *Circulaire Economie*
3. *Klimaatadaptatie*

1. Klimaatplan/ Energieplan

Het Energieplan 2020-2025 is begin 2020 vastgesteld. Het ondersteunt de energietransitie van onderop in Houten. Samen met de Regionale Energie Strategie en de Transitievisie Warmte vormt het Energieplan het kader voor de energietransitie in Houten. Bij de uitvoering van het Energieplan is een centrale rol weggelegd voor de lokale energie-initiatieven. Zij helpen Houtense inwoners en bedrijven energie te besparen en duurzaam op te wekken. De gemeente ondersteunt de initiatieven met subsidie en een energieteam. Het energieteam helpt de initiatieven professionaliseren en (nog beter) samenwerken.

In 2022 moet de uitvoering van het Energieplan volledig op st(r)oom gekomen zijn. De initiatieven bieden dan een breed palet aan activiteiten en projecten. Bijvoorbeeld met collectieve inkoopacties, grootschalige zonnedaken en voorlichting stuwen zij het percentage duurzame energie op.

Bij vaststelling van het Energieplan heeft de raad structureel budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering. De gemeente werkt samen met de initiatieven aan de Energietafel. De rol van de gemeente is vooral ondersteunend. Daarbij bewaakt de gemeente de voortgang.

2. Circulaire Economie

Het Actieplan Circulaire Economie wordt in 2021 opgesteld. De uitvoering start naar verwachting in 2022. Het actieplan zal een aantal kansrijke projecten identificeren en een structuur/werkwijze voor toekomstige projecten opzetten. De ideeën en behoeftes van het bedrijfsleven zullen daarin voorop staan met een ondersteunende rol vanuit de gemeente.

In 2022 worden de eerste circulaire projecten gestart. Hoe deze eruit komen te zien en welke partijen daarin een rol spelen is op moment van schrijven nog niet te zeggen.

Uitgangspunt voor het Actieplan Circulaire Economie is dat de projecten (op termijn) ook financieel duurzaam zijn. Binnen het bestaande budget Duurzaam is jaarlijks ca. €15.000 gereserveerd voor het thema *Circulariteit*. De bijdrage van de gemeente in de uitvoering van het actieplan moet binnen deze financiële mogelijkheden passen en zal dan ook vooral bestaan uit personele inzet. Dit past binnen de bestaande formatie van het programmteam duurzaamheid.

Het Actieplan Circulaire Economie maakt de gemeente samen met het Houtense bedrijfsleven. Daarin speelt Impact Houten een centrale rol. De gemeente is in de uitvoering vooral ondersteunend en bewaakt de voortgang.

3. Klimaatadaptatieplan/ Energieplan

Het Klimaatadaptatieplan wordt in 2021 opgesteld. Daarin leggen we vast hoe een klimaatproof Houten eruitziet en hoe dit gerealiseerd gaat worden. De uitvoering start dan naar verwachting in 2022. Bestaande en al geplande activiteiten, met name uit het Water- en Rioleringsplan, zullen daar de basis voor vormen.

De uitvoering van het Water- en Rioleringsplan draagt al in belangrijke mate bij aan het klimaatproof maken van Houten. Dat loopt nu al. In 2022 komen daar mogelijk, als uitvoering van het klimaatadaptatieplan, nieuwe activiteiten bij. Hoe deze eruit komen te zien en welke partijen daarin een rol spelen is op moment van schrijven nog niet te zeggen.

Voor de uitvoering van het Water- en Rioleringsplan zijn financiële middelen beschikbaar vanuit de rioolheffing. Aanvullend daarop is binnen het bestaande budget Duurzaam jaarlijks beperkte ruimte voor klimaatadaptatie. Deze financiële kaders zijn leidend voor de uitvoering van het

Klimaatadaptatieplan. Voor eventueel aanvullende activiteiten zal vooral ingezet worden op werk-met-werk maken en subsidies vanuit bijvoorbeeld de rijksoverheid.

Voor het klimaatproof maken van de openbare ruimte staat de gemeente als eerste aan de lat. Daarbij werken wij steeds vaker samen met inwoners en andere partijen, bijvoorbeeld via Ons Buiten. Ook in de private ruimte (veelal tuinen) kunnen activiteiten aan de orde zijn. Daarbij zal de gemeente vooral een informerende, stimulerende en ondersteunende rol hebben.

4. Regionale Energie Strategie

De Regionale Energie Strategie (RES) vloeit voort uit het landelijke Klimaatakkoord. In de RES beschrijft een RES-regio welke duurzame energiebronnen (warmte en elektriciteit) zij in 2030 wil gebruiken. De RES-en moeten samen in ieder geval optellen tot 35 TWh (*eenheid van stroom: terrawattuur*) (grootschalige) zonne- en windenergie op land. Gemeente Houten is onderdeel van de regio U16. In 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met de ontwerp-RES U16, met daarin een concept-bod van 1,8 TWh. Samen met het Energieplan en de Transitievisie Warmte vormt de RES het kader voor de energietransitie in Houten.

De uitvoering van de RES 1.0 start in 2022. Voor Houten vormt het in 2021 geactualiseerde beleidskader voor zonnenvelden een deel van de lokale uitwerking. Voor windenergie zal lokaal beleid gemaakt worden in 2022. Dit beleid is de basis voor vergunningverlening. Als vuistregel wordt gehanteerd dat projecten in 2025 vergund moeten zijn om in 2030 operationele grootschalige zonne- en windinstallaties te hebben.

De RES moet elke twee jaar geactualiseerd worden. De eerste actualisatie is dus in 2023 aan de orde. De voorbereidingen daarvoor zullen ook in 2022 starten. Voor de beleidsmatige kant van de RES zijn in de begroting structurele (personele en financiële) middelen beschikbaar. Over het advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) zal een nieuw kabinet knopen doorhakken over de periode 2022-2024 en de uitvoeringslasten.

5. New Grid on the Block

In de Kromme Rijnstreek hebben gemeenten, provincie en netbeheerder een verkenning gedaan naar knelpunten in het huidige elektriciteitsnet met het oog op de energietransitie. Dit project noemden we New Grid on the Block. Deze verkenning heeft interessante inzichten opgeleverd over potentiële knelpunten in het elektriciteitsnetwerk en wet- en regelgeving daaromtrent. Het project heeft geresulteerd in een gezamenlijke aanpak voor het bundelen van kleinschaliger energie-opwek in het buitengebied (ondersteund door de provincie via gebiedscoöperatie O-gen). En door New Grid on the Block is de discussie aangezwengeld over benodigde investeringen in het elektriciteitsnetwerk in de Kromme Rijnstreek. Dit heeft uiteindelijk geleid tot het besluit van Stedin om een nieuw station Houten-Oost te gaan bouwen. Naar verwachting wordt hiervoor in 2021 vergunning verleend.

Het project New Grid on the Block is afgerond. De bouw van het nieuwe elektriciteitsstation Houten-Oost start naar verwachting in 2022.

De gemeente is betrokken bij de realisatie van het nieuwe elektriciteitsstation Houten-Oost via de reguliere ruimtelijke procedures. Naast de directe rol als vergunningverlener heeft de gemeente zowel op operationeel als tactisch/strategisch niveau reguliere overleggen met Stedin om gezamenlijk de uitvoering van de energietransitie te bewaken.

Snel aardgasvrij (cpr-thema 2.1.2)

6. Transitievisie Warmte/Aardgasvrij

Vanuit het landelijke Klimaatakkoord moet elke gemeente uiterlijk in 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) maken. In maart 2021 heeft de gemeenteraad de TVW vastgesteld. De TVW schetst hoe Houten uiteindelijk aardgasvrij wordt. Daarvoor starten we met:

- *onderzoek naar de verduurzaming van het warmtenet in Houten-Zuid (door Eneco);*
- *een wijkgerichte isolatie-aanpak in eerst Oude Dorp/Oorden en later ook buitengebied;*
- *een verdiepende verkenning naar de beste alternatieve warmtebronnen voor Houten-Zuid buiten de Vijfwal.*

De TVW moet elke vijf jaar geactualiseerd worden, oftewel voor het eerst in 2026. Samen met de RES en het Energieplan vormt de TVW het kader voor de energietransitie in Houten.

De uitvoering van de TVW is in 2021 gestart met het uitwerken en opzetten van de wijkaanpakken voor Oude Dorp/Oorden en Houten-Zuid. De isolatie-aanpak zal een aantal jaar doorlopen. De verkenning wordt naar verwachting eind 2022 afgerond. Daarna is een nieuw besluit aan de orde over voor welke wijk(en) een wijkuitvoeringsplan gemaakt zal worden en welke alternatieve warmtebron in die wijken ingezet zal worden.

Bij het opstellen van de TVW hebben we samengewerkt met Bunnik, Wijk bij Duurstede en Utrechtse Heuvelrug. Deze samenwerking zetten we voort. Zo kunnen we leren van elkaars ervaringen. En de

aanpak in het buitengebied kunnen we gezamenlijk vormgeven, aangezien de opgave daar vergelijkbaar is.

Daarnaast vindt regionale afstemming plaats binnen de RES. Dit is vooral relevant voor regionale warmtebronnen, waar meerdere gemeenten gebruik van kunnen en/of willen maken. Voor de uitvoering van de TVW heeft de raad bij vaststelling per 2022 structureel budget beschikbaar gesteld. Dit is niet voldoende om de volledige TVW uit te voeren.

Over het advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) zal een nieuw kabinet knopen doorhakken over de periode 2022-2024 en de uitvoeringslasten.

Bij de uitvoering van de wijkaanpakken werken we samen met inwoners, woningcorporatie(s) en lokale energie-initiatieven. De gemeente is daarin wel leidend, maar een succesvolle warmtetransitie staat of valt met de medewerking van de woningeigenaren en andere stakeholders.

Meer windenergie (cpr-thema 2.1.3)

7. Windparken

Twee grote dossiers tijdens deze collegeperiode zijn Windpark Houten en Windpark Goyerbrug.

In de uitspraak over de beroepszaak Windpark Houten in 2021 met betrekking tot de maatwerkvoorschriften heeft de rechtbank het besluit van de gemeente vernietigd en de gemeente opdracht gegeven een nieuw besluit te nemen.

De oorspronkelijke verwachting was dat de bouw van Windpark Goyerbrug in 2022 zou plaatsvinden. Zover is het nog niet. Op dit moment lopen de juridische procedures tegen de vergunning nog. Door vertraging in de juridische procedures is dit nu onzeker. Dit kan ook gevolgen hebben voor het opzetten van het windfonds. Vooralsnog gaan we ervan uit dat dit in 2022 tot besluitvorming zal leiden.

De juridische procedures vragen geregeld inzet van personeel en financiële middelen ten behoeve van juridische ondersteuning. Dit wordt gedekt uit de bestaande formatie en leges. Ook het opzetten van het windfonds wordt vanuit de bestaande formatie gedaan. Bij de besluitvorming over Windpark Goyerbrug is besloten om in 2022 € 150.000 vanuit de bekleemde algemene reserve in het windfonds te storten.

Het windfonds zal worden uitgewerkt in overleg met omwonenden en de initiatiefnemer.

8. Windenergie-kader

Met één operationeel en één vergund windpark zet Houten al substantiële stappen naar een energieneutraal Houten. Voor dat doel is in de toekomst echter meer duurzame energie-opwek nodig. Naast zon op dak en zonnevelden zijn extra windmolens ook nodig. In de RES heeft Houten 55 ha zonnevelden en een zoekgebied voor 1-3 extra windmolens ingebracht. Voordat hier daadwerkelijk sprake zou kunnen zijn van realisatie moet dit verankerd worden in lokaal beleid. Dat is ook nodig als kader voor eventuele vergunningverlening. Voor zonnevelden heeft Houten al een geactualiseerd beleidskader. Voor windenergie ontbreekt dit nog. Dit wordt gemaakt na vaststelling van de RES 1.0. Het heeft onze voorkeur om dit samen met de andere Kromme Rijngemeenten te doen.

Het maken van een beleidskader windenergie staat gepland voor 2022. Dit zal in de volgende bestuursperiode tot besluitvorming leiden. Daarom zal eind 2021 (low profile) gestart worden met eerste verkennende gesprekken en thematische verdiepingen, voortbordurend op bestaande onderzoeken en de opgehaalde input uit het RES-participatietraject.

Het opstellen van een beleidskader windenergie kan binnen de bestaande formatie opgepakt worden. Mogelijk dat op onderdelen expertise ingehuurd moet worden. Hiervoor is ruimte binnen de huidige duurzaamheidsbudgetten.

Bij het opstellen van een beleidskader windenergie zal participatie van de samenleving, zowel inwoners als stakeholders, de basis zijn.

Meer zonne-energie (cpr-thema 2.1.4)

9. Zonnevelden

In 2019/2020 heeft de gemeente het Uitnodigingskader zonnevelden geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie heeft de raad in mei 2020 het college de opdracht gegeven om het beleid voor zonnevelden te actualiseren. Dit nieuwe beleid wordt in juni 2021 vastgesteld. Het is gebaseerd op het principe van schaarse vergunningen met een puntensysteem voor de beoordeling van initiatieven. Hiermee wordt beoogd meer te sturen op kwaliteit. In het beleid blijft de maximale beleidsruimte van (netto) 100 ha zonnevelden gehandhaafd. Met circa. 45 ha al vergunde zonnevelden, betekent dit in de praktijk dat er nog ruimte is voor 55 ha nieuwe zonnevelden.

Na vaststelling door de gemeenteraad hebben initiatiefnemers tot 1 november 2021 om plannen voor te leggen ter beoordeling. Bij een positief oordeel kan binnen een jaar een vergunningaanvraag worden ingediend.

Vergunningverlening voor nieuwe zonnevelden, inclusief besluitvorming over de verklaring van geen bedenkingen in de gemeenteraad, zal dan ook vooral in 2022, mogelijk doorlopend in 2023 aan de orde zijn. De vergunningverlening voor zonnevelden is een reguliere ruimtelijke procedure. De kosten hiervoor worden gedekt uit de leges. Voor zonnevelden zijn de leges in de legesverordening gemaximeerd op € 100.000. Dit is nog steeds kostendekkend.

De rol van de gemeente is voor zonnevelden vooral kaderstellend en toetsend. Realisatie is aan de initiatiefnemers. In het nieuwe beleid zijn voorwaarden opgenomen ten aanzien van de participatie (zowel proces als financieel) van omwonenden en andere inwoners van Houten.

Bij de beoordeling van plannen eind 2021 betreft de gemeente in ieder geval netbeheerder Stedin, Provincie Utrecht en Natuur- en Milieufederatie Utrecht (Utrecht). Indien nodig wordt breder advies ingewonnen.

Meer energie besparen(cpr-thema 2.1.5)

10. Campagne energiebesparing

Voor 2021 en verder hebben de lokale initiatiefnemers, verenigd aan de Energietafel Houten, een gezamenlijk communicatieplan opgesteld. Via doorlopende communicatie-activiteiten en enkele specifieke thematische campagnes zullen inwoners en bedrijven de komende jaren ook in 2022 doorlopend geïnformeerd worden over de energietransitie en de ondersteuning die voor hen beschikbaar is.

Via diverse mediakanalen worden inwoners en bedrijven in 2022 geïnformeerd over de energietransitie. Zo is er een tweewekelijkse pagina in 't Groentje. De uitvoering van het gezamenlijke communicatieplan wordt gefinancierd vanuit de door de raad beschikbaar gestelde middelen voor het Energieplan. De communicatiemedewerker van het energieteam is daar coördinerend in en werkt samen met de (communicatie-)vrijwilligers van de verschillende initiatieven. Daar waar mogelijk wordt aanvullende financiering gezocht, bijvoorbeeld uit rijks- of provinciale subsidies.

De gemeente werkt samen met de initiatieven aan de Energietafel. De rol van de gemeente is vooral ondersteunend.

Energiefonds (cpr-thema 2.1.7)

11. Energiefonds

In het collegeprogramma is aangekondigd dat de gemeente onderzoek gaat doen naar de mogelijkheden van een Energiefonds. Dit onderzoek moet in beeld brengen waar de voornaamste (financiële) belemmeringen voor inwoners zitten om hun woning te verduurzamen, en welke mogelijkheden er zijn om deze belemmeringen op te heffen. De gemeente Houten staat niet alleen in deze zoektocht. Daarom heeft de gemeente zich in 2020 aangesloten bij een project van het Klimaatverbond om de mogelijkheden die een energiedienstenbedrijf zou kunnen bieden te onderzoeken. Ook de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug en Zeist doen mee. Uitvoering van dit project is onder voorbehoud van aangevraagde Europese subsidie.

Parallel aan het project van het Klimaatverbond werkt Houten met de eerdergenoemde gemeenten aan een breder onderzoeksvoorstel. Dit is gericht op:

1. *het verkennen van behoefte bij inwoners (de vraagkant);*
2. *onderzoek naar mogelijke rollen van stakeholders (overheid, energie coöperaties/U-Thuis et cetera);*
3. *quickscan van de mogelijkheden (de modellen/de markt).*

Er lopen (ambtelijk) gesprekken met de provincie voor ondersteuning bij dit bredere onderzoek.

Naar verwachting kan in het najaar van 2021 gestart worden met het project Energiedienstenbedrijf (onder voorbehoud van toekenning van de subsidie) en de bredere verkenning in regioverband. Dit zal doorlopen in 2022.

De deelname aan het project van het Klimaatverbond is gedekt uit de in de begroting 2020 gereserveerde (incidentele) middelen voor onderzoek naar een Energiefonds. Dit project gaat alleen door als de Europese subsidie wordt toegekend.

Voor de bredere regionale verkenning verwachten wij ondersteuning te krijgen van de provincie. Inzet van de gemeente is dan enkel in de vorm van capaciteit. Dat is binnen de bestaande formatie van het programmateam duurzaamheid op te vangen.

De gemeente werkt bij deze onderzoeken samen met de gemeenten Bunnik, De Bilt, Utrechtse Heuvelrug en Zeist. Voor het project Energiedienstenbedrijf is het Klimaatverbond de trekker en werken wij mee. Het idee voor de regionale verkenning is om via de provincie een kwartiermaker/projectleider in te zetten, die samen met de gemeenten uitvoering geeft aan deze verkenning.

Voortzetting Duurzaamheidsfonds (cpr-thema 2.1.8)

12. Voornemen om Duurzaamheidsfonds voort te zetten

Eind 2013 is de gemeente, samen met Eneco en U-Wind, het Duurzaamheidsfonds Houten gestart. Zowel Eneco als de gemeente droegen jaarlijks € 25.000 bij aan het fonds. Dit was vastgelegd in een donateursovereenkomst met een looptijd van zes jaar. Eind 2019 is het Duurzaamheidsfonds geëvalueerd en heeft de gemeente besloten om (onder dezelfde condities) door te willen gaan met het donateurschap van het Duurzaamheidsfonds. Op 17 januari 2020 hebben het Duurzaamheidsfonds en de gemeente daarvoor een nieuwe donateursovereenkomst getekend. Daarmee is invulling gegeven aan het voornemen uit het collegeprogramma 2018-2022 om het Duurzaamheidsfonds Houten voort te zetten, ook in 2022.

De komende jaren zal het Duurzaamheidsfonds nieuwe projecten die bijdragen aan de verduurzaming van Houten blijven steunen. Daarbij blijft het fonds ook op zoek gaan naar nieuwe donateurs. De jaarlijkse bijdrage aan het Duurzaamheidsfonds Houten wordt gedekt uit de inkomsten van de opstalrechten voor Windpark Houten. Het Duurzaamheidsfonds houdt de gemeente op de hoogte van hun activiteiten. Jaarlijks is er een bestuurlijk evaluatiemoment.

2.2 Thema Bouwen en wonen

De samenstelling van de bevolking verandert. We zien meer alleenstaanden en er ontstaan andere gezinsvormen. De vergrijzing neemt toe en mensen blijven steeds langer zelfstandig wonen. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de huisvesting, leefbaarheid en het voorzieningenaanbod van Houten. Daarnaast heeft woningstichting Viveste een woningvoorraad die niet volledig past bij haar belangrijkste taak: het huisvesten van huishoudens met lage inkomens.

In de afgelopen jaren is uit onderzoek gebleken dat de Houtense en de regionale woningbehoefte veel groter is dan we hadden voorzien. In de regio Utrecht blijkt tot 2040 vraag te zijn naar circa 100.000 woningen (U10).

Hoe Houten met dit vraagstuk om zou kunnen gaan, is vastgelegd in de Stedenbouwkundige verkenning voor Houten, die begin 2018 is opgeleverd. Met de verkenning is in beeld gebracht wat de kwaliteiten van Houten zijn en waar de mogelijkheden liggen voor uitbreiding van woningbouw.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Stedenbouwkundige visie (cpr-thema 2.2.1)

13. Samen Bouwen aan Houten 2040

De gemeenteraad heeft op 31 maart 2021 niet ingestemd met het raadsvoorstel over de visievorming ten aanzien van de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Houten (Ruimtelijke Koers). De gemeenteraad heeft toen wel door middel van een motie het college opgeroepen om *aanpakken* in beeld te brengen om te komen tot *een nieuwe visie op de ruimtelijke ontwikkeling voor Houten*.

Gedachtenvorming over de meest geschikte vorm van visieontwikkeling voor Houten moet nog in 2021 gestalte krijgen in de vorm van een ruimtelijke onderzoeksagenda. De ruimtelijke onderzoeksagenda is daarmee een proces én een product (document) waarin uiteindelijk de opgaven worden beschreven, beschrijft hoe inwoners betrokken worden bij het opstellen van een nieuwe visie en hoe tot een gedragen visie gekomen kan worden. De ruimtelijke onderzoeksagenda zal als eerste gevoerd worden met inbreng van de inventarisatie onder onze bewoners over de beweegredenen om voor of tegen de Ruimtelijke Koers te stemmen. De uitwerking van de ruimtelijke onderzoeksagenda zal hand in hand gaan met geschikte vormen van in te zetten communicatie- en participatie om te werken aan draagvlak in de samenleving. De onderzoeken naar een herijkt Houten-Noordwest en -Oost worden naar aanleiding van het besluit van de raad over de Ruimtelijke Koers ook bijgestuurd.

Het voornemen van het college is om het onderzoek naar Houten-Noordwest en -Oost aan de hand van een onderzoeksagenda aan de raad ter besluitvorming aan te bieden direct na de zomer 2021. Dit kan worden gezien als één van de delen van de totale ruimtelijke onderzoeksagenda. Verdere agendavorming en besluitvorming zal in het najaar 2021 en begin 2022 plaatsvinden.

Sociale woningbouw (cpr-thema 2.2.2) / Voorzien in woningbehoefte (cpr-thema 2.2.3)

14. Woonvisie

De planning is om eind 2021 een nieuwe Woonvisie 2021-2030 vast te laten stellen.

Het college heeft de ambitie om de werking van de Houtense woningmarkt te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door meer sturingsinstrumenten in te zetten voor het langer betaalbaar houden van woningen, zodat deze beschikbaar blijven voor de beoogde doelgroepen. In de nieuwe Woonvisie komen uiteenlopende thema's over de Houtense woningmarkt en de woningbehoefte aan de orde. Het gaat onder andere om de integrale benadering van verschillende huisvestingsaspecten.

Een nieuwe woonvisie is ook nodig om beter aan te sluiten bij Samen Bouwen aan Houten. Wij vinden dat de samenhang tussen de beleidsvelden wonen en zorg versterkt moet worden. De landelijke Taskforce Wonen en Zorg pleit er voor dat gemeenten 'woonzorgvisies' ontwikkelen. Het onderdeel wonen&welzijn&zorg in de woonvisie moet richting geven aan de veranderingen in de woonvraag. We kunnen dan beter inspelen op het feit dat mensen steeds langer thuis blijven wonen met steeds grotere zorgvragen, of juist de doorstroming naar een (zelfstandige) woonplek (met begeleiding) beter bevorderen. Wij kiezen er voor om dit te integreren in de nieuwe woonvisie.

Ook moet de aansturing door de gemeente van woningstichting Viveste verder worden geconcretiseerd en verbeterd (i.v.m. te maken prestatieafspraken, verduurzaming en transformatie van de sociale huurwoningvoorraad, eventuele fusievoornemens van Viveste). Een concrete woonvisie is daarvoor de belangrijkste basis.

Onder voorbehoud van vaststelling van deze Woonvisie zullen uitvoeringsacties in 2022 en verder onder andere betrekking hebben op de instelling van een fonds sociale woningbouw (cpr-thema 2.2.2) en het in algemene zin voorzien in de woningbehoefte (cpr-thema 2.2.3). Eén en ander is afhankelijk van de wijze en snelheid waarop Samen Bouwen aan Houten 2040 verder vorm krijgt.

Combinatie wonen en zorg (cpr-thema 2.2.4)

15. Woon-zorgopgaven tot 2036

Het passend, eerder of opnieuw zelfstandig wonen van ouderen en zorgdoelgroepen is een belangrijk gevolg van de hervormingen door het Rijk (ambulantisering en extramuralisering van zorg) en de vergrijzing. Dit heeft tot gevolg dat er meer vraag komt naar toegankelijke zelfstandige woningen en woonvormen (al dan niet met zorg) voor diverse zorgdoelgroepen.

De woon-zorgopgaven tot 2036 zijn helder op grond van het woningbehoefteonderzoek van Companen (2019). Het is zaak om tijdig de kansen in de uitwerking van *Samen Bouwen aan Houten 2040* te benutten om aan deze vraag naar toegankelijke woningen en woon(zorg)vormen voor zorgdoelgroepen en mensen met een mobiliteitsbeperking te kunnen voldoen. Hiervoor moeten we de uitwerking van de ruimtelijke ontwikkelgebieden volop benutten.

In 2022 is blijvende (bestuurlijke) aandacht nodig voor de urgente huisvestingsopgaven voor wonen en zorg en daarmee voor de behoefte aan woonvormen en woningen voor (kwetsbare) doelgroepen in de periode tot vanaf heden tot 2036.

2.3 Thema Buitengebied, landbouw, natuur en recreatie

We willen het rentmeesterschap van de aarde vormgeven: we zorgen samen voor de wereld waarin we leven. We willen dat er meer ruimte komt voor flora en fauna in onze gemeente, waarmee we recht doen aan de Toekomstvisie Houten 2025. We maken een totaalvisie op flora en fauna.

We houden ons buitengebied bewoonbaar, bereikbaar en duurzaam groen. Bij projecten en gebiedsontwikkeling in het buitengebied is het uitgangspunt dat we bij elke activiteit kijken naar de mogelijkheid voor versterking van natuurwaarden. We houden daarbij rekening met de positie van de agrarische ondernemers en de inwoners en wegen de verschillende belangen altijd in samenspraak af.

We maken het gebied aantrekkelijker voor inwoners, ondernemers en recreanten door in te zetten op natuurontwikkeling, fiets- en wandelpaden en kleinschalige overnachtingsmogelijkheden. Samen met inwoners en (agrarische) ondernemers werken we aan de leefbaarheid en ontwikkeling van ons buitengebied.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Algemeen (cpr-thema 2.3.1)

16. Recreatie rondom de stad (RodS)

Recreatie wordt een steeds belangrijker onderwerp in onze samenleving. Vooral vanwege Corona zijn mensen vaker thuis en hebben zij meer de behoefte vanuit huis naar buiten te gaan om te bewegen.

Daarnaast speelt dat in onze regio huizen worden gebouwd. Voor deze nieuwbouw is in de directe omgeving groen noodzakelijk om te recreëren. Hiervoor geldt het beleid Groen groeit mee waarbij het uitgangspunt is dat het groen even snel meegroeit als de ruimte voor woningbouw.

Medio 2021 zal het Programma Recreatie en Toerisme door de provincie worden vastgesteld. In dit programma zijn plannen gemaakt voor recreatie en toerisme. Belangrijk hierbij is ook dat er voorzieningen zijn/ komen verder buiten de steden om daarmee recreanten te spreiden.

Als gemeente moeten wij ook in 2022 zorgen dat juiste afspraken worden gemaakt en kaders worden gesteld over dit programma. Vooral bij ruimtelijke ontwikkelingen is het daarom noodzakelijk dat kansen worden aangegrepen om meer recreatieve voorzieningen te realiseren. Dit in relatie tot afspraken die wij eerder hebben gemaakt over ontwikkelingen op het Eiland.

Ontwikkeling Nieuwe Hollandse Waterlinie (cpr-thema 2.3.3)

17. Fort Honswijk

Uitgaande van een geslaagde uitgifte in erfpacht van Fort Honswijk aan de onlangs opgerichte Stichting Fort Honswijk de laatste dag dit jaar, wordt 2022 het jaar waarin de stichting een definitief concept voor deze plek zal ontwikkelen. Het is het eerste jaar waarin de gemeente Houten het fort min of meer loslaat, de stichting de lead voor deze ontwikkeling neemt én verantwoordelijk wordt voor de exploitatie. Tegelijkertijd vraagt de stichting aan de gemeente om wel nadrukkelijk betrokken te blijven en het fort niet “over de schutting te gooien”.

Voor de gemeente is het belangrijk, dat de realisatie van de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk verder wordt opgepakt, want dit is het *uitgangspunt* is voor het Ontwikkelkader van Fort Honswijk; het is *randvoorwaardelijk* voor een geslaagde herontwikkeling.

De stichting Fort Honswijk gaat een ontwikkelconcept uitwerken. Na planvorming is een belangrijke stap vooral het opstellen en in procedure brengen van een nieuw bestemmingsplan (omgevingsplan per 01-01-2022 als de Omgevingswet in werking treedt).

Met inzet van een provinciale subsidie zullen ook de nodige duurzaamheidsmaatregelen op het fort worden genomen:

- *Medewerking verlenen aan het in procedure brengen van het nieuwe bestemmingsplan voor Fort Honswijk, dat door of in opdracht van de stichting Fort Honswijk wordt opgesteld;*
- *Verdere realisatie van de Mobiliteitsvisie Eiland van Schalkwijk in het algemeen en het vergroten van de capaciteit van het wegprofiel op de Lekdijk in het bijzonder.*
- *Bestuurlijk commitment op de realisatie van de meekoppelkansen “zichtbaar maken inlaatsluis Fort Honswijk”, als belangrijk onderdeel van de beleving van de geschiedenis van Fort Honswijk.*

De gemeente Houten en de stichting Fort Honswijk zullen op regelmatige basis gezamenlijk overleg hebben over de voortgang van de herontwikkeling in het algemeen en over de voortgang van de bestemmingsplanprocedure in het bijzonder.

Sterke Lekdijk (cpr-thema 2.3.1)

18. Meekoppelkansen

Binnen het project Dijkversterking CuB (dijkvak Beatrixsluis – pont naar Culemborg) is HDSR opdrachtgever en is de gemeente Houten partner. Binnen dit dijkvak is gemeente Houten verantwoordelijk voor twee projecten (meekoppelkansen), te weten: het vergroten van de capaciteit van het wegvak tussen de A27 en Fort Honswijk en voor het weer zichtbaar maken van de inlaatsluis van het fort. Vooral het vergroten van de capaciteit van het wegvak is essentieel voor alle ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk; ontwikkelingen als woningbouw, recreatie, werken en ontsluiting van fort Honswijk, fort Lunet aan de Snel en recreatief knooppunt 't Waal.

Een ander project dat een belangrijke relatie heeft, is de herinrichting conform de visie Mobiliteit en Recreatie. Hierbij gaat het om een eenduidige weginrichting die vooral veilig is voor langzaam verkeer. Voor alle projecten waarin de gemeente moet meefinancieren geldt, dat pas een besluit kan worden genomen of en hoe deze doorgaan als duidelijk is wat de kosten zijn én wat de bijdrage (subsidie) is van de verschillende partners.

Het project Dijkversterking ICu (dijkvak Irenesluis – pont naar Culemborg) is in maart 2021 gestart. In 2021 moet duidelijk worden of er projecten zijn vanuit de gemeente Houten zoals het vergroten van de

capaciteit van de weg die hierin zullen worden meegenomen. Het is belangrijk dat een project onderdeel blijft van het project Dijkversterking omdat daarmee werk met werk gemaakt kan worden en zo de kosten kunnen meevallen.

Wél moet eerst duidelijk zijn wat de kosten zijn voor de verschillende onderdelen én wat onze partners zullen bijdragen/ subsidiëren (provincie en HDSR). Dan kan beoordeeld worden welke projecten doorgang zullen vinden en hoe de financiering hiervoor plaatsvindt.

Landbouw, recreatie en natuur op het Eiland van Schalkwijk (cpr-thema 2.3.2)

19. Agrarische structuurversterking en UNESCO-werelderfgoed

Voor de agrarische structuurversterking (ASV) op het Eiland van Schalkwijk is een tweetal complexe projecten ASV I (Lekdijk 28) en ASV II (Lagedijk 1) met een keten aan sub-projecten in gang gezet.

Op 4 april 2019 is daartoe een samenwerkingsconvenant tussen de provincie Utrecht, HDSR en de gemeente Houten ondertekend, want ASV I & ASV II, leveren in potentie een meerwaarde voor het Eiland van Schalkwijk. Ieder bestuursorgaan zal zich inspannen om onder andere de projecten ASV I & ASV II mogelijk te maken. De gemeenteraad heeft voor de beide ASV projecten al een grondexploitatie vastgesteld.

Echter, onderdeel van het samenwerkingsconvenant is ook de ambitie om de gehele Hollandse Waterlinie als onderdeel toe te voegen aan een bijzondere militaire verdedigingslinie, de stelling van Amsterdam. De stelling van Amsterdam maakt al sinds 1996 deel uit van de werelderfgoedlijst van Unesco. Dat betekent praktisch dat voor ieder deel van deze verdedigingslinie gewerkt moet worden aan een gebiedsanalyse. De provincie Utrecht doet dit onder andere voor het Eiland van Schalkwijk. Vastgelegd wordt wat de kernkwaliteiten zijn en hoe we deze kwaliteiten kunnen beschermen. Voor het Eiland, is een van de kernkwaliteiten *de openheid van het landschap*.

De centrale vraag is hoe we daar in de toekomst bij onder andere ASV 1 & ASV 2 mee om moeten/ mogen gaan en hoe we die openheid kunnen behouden / beschermen. Op dit moment is het onduidelijk wat wel en niet kan binnen het gebied. Hierdoor lopen de al gestarte deelprojecten vertraging op. In 2022 zal het een hele uitdaging zijn om de weg te vinden tussen de experimenteerruimte op het Eiland van Schalkwijk en de Unesco Werelderfgoed bescherming.

Bescherming weidevogels (cpr-thema 2.3.3)

20. Meer ruimte voor weidevogels

De weidevogelpopulatie neemt af vooral vanwege een tekort aan broed- en foerageergebieden. In het collegeprogramma is onder andere opgenomen dat wij 80/ 90 ha weidevogelgebied willen realiseren. Aansluitend aan het weidevogelgebied De Kroon van 10 ha ligt een waterwingebied van Vitens (20 ha) dat ook weidevogelvriendelijk wordt beheerd. Hiermee is een weidevogelgebied van circa 30 ha ontstaan. Vervolgens wil Vitens een tweede waterwingebied realiseren op het Eiland van Schalkwijk dat ook weidevogelvriendelijk gaat worden beheerd. Hiermee kan een tweede weidevogelgebied op het Eiland worden gerealiseerd. Daarnaast is ten oosten van het Sport- en Werklandschap De Meerpaal een weidevogelgebied ontstaan van circa 10 ha. Mogelijk zal eind 2021 de uiteindelijke bestemming bepaald worden, anders zal dat in 2022 plaatsvinden.

Samen met het Collectief Utrecht Oost doen wij onderzoek naar de mogelijkheden en randvoorwaarden om weidevogelgebieden verder uit te breiden op het Eiland van Schalkwijk.

Ontwikkeling Kromme-Rijnstreek (cpr-thema 2.3.4)

21. Woningbouw 't Goy, Tull en 't Waal en Wickengaard

De bouw van 16 woningen aan de Tuurdijk is gestart. Deze zullen begin 2022 worden opgeleverd. De belangenvereniging 't Goy en de gemeente denken na over extra woningbouw in de periode daarna. Ook in Tull en 't Waal zijn woningen opgeleverd aan de Kerkebogerd. Ook zijn er nog initiatieven voor 3 tot 6 extra woningen. Als het bestemmingsplan Wickengaard in Schalkwijk wordt vastgesteld, kan het gehele jaar 2022 de bouw van 32 woningen plaatsvinden en kan dit mogelijk in 2023 worden afgerond.

Investeren in dierenwelzijn (cpr-thema 2.3.6)

22. Uitvoering Nota Dierenwelzijn

In 2021 wordt gewerkt aan de actualisering van de nota Dierenwelzijn. De uitvoering van nieuwe activiteiten/ ontwikkelingen blijven in 2022 (net als in 2021) grotendeels gericht (in eerste instantie) op onze wettelijke taken: het vervoer van en de opvang van zwerfdieren.

2.4 Thema Mobiliteit en bereikbaarheid

Houten ligt prachtig centraal in Nederland en is onlosmakelijk verbonden met de populaire Utrechtse regio. De verkeerstromen in deze bloeiende regio nemen toe. Willen we Houten bereikbaar en leefbaar houden, dan moeten we op zoek naar goede en schone vervoersalternatieven. Als Fietsstad van Nederland geven wij prioriteit aan de fiets. Maar we stimuleren ook ander schoon (openbaar en/of elektrisch) vervoer.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Inleiding (cpr-thema 2.4)

23. Algemeen

Het programma Mobiliteit en bereikbaarheid is goed op stoom. Diverse projecten uit het bestedingsplan zijn afgerond of in voorbereiding. We liften mee op mogelijkheden van cofinanciering door derden. Nog niet alle projecten zijn opgestart, maar we streven naar een zo efficiënt mogelijk inzet van middelen gericht op kwaliteit in samenhang. Dit gaat over het uitwerken van slimme combinaties in relatie tot woningbouwambities, regionale ontwikkelingen of andere lokale ontwikkelingen en over het goed gebruik maken van cofinancieringsmogelijkheden.

- *Eind 2021 hopen we dat er meer bekend is over kansen op cofinanciering uit het Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF) in 2022.*
- *In 2022 wordt de mobiliteitsstrategie van U-Ned afgerond, onderdeel hiervan is een regionaal mobiliteitspakket dat wordt ingebracht in het bestuurlijk overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (BO MIRT) van 2022.*
- *De ambities op het gebied van mobiliteit zijn hoog, we moeten ook goed nadenken hoe de beschikbare capaciteit in te zetten. Mobiliteit is een thema dat nauw samenhangt met andere onderwerpen in het ruimtelijk domein (zoals woningbouw of duurzaamheid) en waarbij de koers/prioritering ook kan worden beïnvloed door regionale ontwikkelingen (zoals voorbereiding nieuwe Openbaar Vervoer (OV) concessie door de provincie, het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) en andere U10/U16 onderwerpen, herijking mobiliteitsbeleid bij de provincie).*

Dit alles vraagt flexibiliteit in inzet van capaciteit en prioritering van onderwerpen. De terug te vorderen A12 Salto gelden van de provincie die worden ingezet voor het bestedingsplan Mobiliteit en bereikbaarheid zullen in 3 (jaarlijkse) termijnen tot en met 2023 worden verrekend.

Het NTF en het BO MIRT kunnen kansen bieden voor cofinanciering van projecten in en om Houten. (Ruimtelijke) ontwikkelingen (lokaal en regionaal) kunnen vragen om herprioritering van mobiliteitsambities. We blijven actief in de regio opereren. Houten werkt samen met de regiogemeenten aan een integraal ruimtelijk perspectief (IRP). In het derde kwartaal van 2021 zal er besluitvorming over plaatsvinden. De inventarisatie van de provincie voor het NTF zal einde Q3 2021 gereed zijn.

24. Regio: Toekomstbeeld Openbaar Vervoer (OV)

De provincie bereidt een nieuwe OV concessie voor (waarschijnlijke looptijd 2023 -2038). De afgelopen jaren is het openbaar vervoer in Houten verschaald. Door de coronacrisis heeft de provincie het openbaar vervoer nog verder moeten afschalen. De verwachting is dat het openbaar vervoer gebruik in pas 2025 weer op het oude niveau zal zijn.

Door de afname van het openbaar vervoer gebruik en door investeringen in het openbaar vervoer in stedelijk gebied en gebieden waar woningbouw plaats vindt, zal elders in het openbaar vervoer netwerk moeten worden versoberd.

In Houten zijn enkele buslijnen die de afgelopen jaren als pilot zijn gestart (zoals Vianen-Nieuwegein-Houten en U-Flex naar Schalkwijk, Tull en 't Waal en 't Goy). Het is nog niet bekend wat er na de pilot periode met deze verbindingen gaat gebeuren.

De wensen/ ambities van Houten ten aanzien van het openbaar vervoer tot 2035 zullen moeten worden ingebracht bij de provincie.

Wij willen samen met de Nieuwegein, IJsselstein en Vijfheerenlanden optrekken om in 2022 tot een visie voor openbaar vervoer te komen voor het zuidelijk deel van de provincie.

Veranderende mobiliteitsbehoeften (cpr-thema 2.4.3)

25. Openbare laadpalen

Op 31 december 2020 is het laadpalenbeleid voor elektrische voertuigen verlopen. Op de valreep zijn nog de nodige verkeersbesluiten genomen zodat de nog ontbrekende voorkeurslocaties gerealiseerd

worden. Daarnaast ontvangt de gemeente verzoeken voor nieuwe locaties of verzoeken om uitbreiding van bestaande locaties.

De herziening van dit beleid was voorzien in de actualisatie van de Parkeervisie in 2020, maar is uitgesteld vanwege de relatie met de Ruimtelijke Koers. De vaststelling van de nieuwe visie is gepland voor het najaar 2021.

Gezien de landelijke ontwikkelingen ligt het ook voor Houten voor de hand dat de aantallen aanvragen zullen stijgen. Dit wordt in de Parkeervisie nader uitgewerkt en worden hiervan de organisatorische en financiële effecten in beeld gebracht.

26. Lightweight Electric Vehicles (LEV)

Privépersonen maar ook professionele vervoerders maken tegenwoordig steeds meer gebruik van lichtere, kleinere voertuigen en van Lightweight Electric Vehicles (LEV's). Voorbeelden hiervan zijn pakketbezorgers op grote e-bakfietsen, maaltijdbezorgers op e-fietsen, kindervervoer met de Stint. Ook worden LEV's steeds meer aangeboden in deelsystemen (bijvoorbeeld e-steps).

Daarnaast zijn er ook ontwikkelingen gaande die van invloed zijn op de stedelijke infrastructuur en het gebruik van LEV's. Te denken valt aan: drukte op fietspaden, mobiliteitshubs, speedpedelecs en dergelijke.

- *De sterke opkomst en het toenemend gebruik vraagt om een herziening van de wijze waarop deze voertuigen momenteel zijn toegelaten op de openbare weg, om zo de verkeersveiligheid te waarborgen. Dit wordt onderstreept door de Onderzoeksraad voor Veiligheid die na het ongeval met een Stint onder andere heeft geconcludeerd dat er een gebrek is aan duidelijke kaders en onvoldoende zicht op de effecten op de verkeersveiligheid.*
- *Door het Ministerie van I&W wordt gewerkt aan een nationaal toelatingskader. Dit moet vervolgens worden omgezet in wetgeving, waarna naar verwachting inwerkingtreding per 1 juli 2022 kan plaatsvinden.*

Op dit moment is het onduidelijk of deze ontwikkelingen ook in Houten voor een toename gaan zorgen van LEV's op vooral de (brom-)fietspaden en wat de consequenties van deze wetswijziging zullen zijn. In 2022 zullen we:

- *De consequenties van deze wetswijziging en specifiek het fietspadennetwerk uitwerken;*
- *Meer data verzamelen ten aanzien van het gebruik van de (brom-)fietspaden;*
- *In gesprek gaan en blijven met het Ministerie van I&W en andere betrokken instanties wat de consequenties voor Houten zijn.*

Oude Dorp autoluw (cpr-thema 2.4.7)

27. De herijking van de visie Oude Dorp

Binnen het collegeprogramma 2018-2022 wordt het herijken van de visie Oude Dorp 2030 geagendeerd vanuit het thema Economie en ondernemen (vitale winkelcentra en horeca) als ook vanuit het thema Mobiliteit en bereikbaarheid (Oude Dorp autoluw). Als uitwerking van het collegeprogramma is in 2019 - na vaststelling van de startnotitie in de raad – een start gemaakt met het project 'herijking visie Oude Dorp 2030'.

Het streven is om het gebied te verlevendigen en de buitenruimte aantrekkelijker te maken voor bezoekers en bewoners. Een manier om dit te doen is door het realiseren van een autoluw plein. Het Oude Dorp met het Plein daarbinnen als centrale plek kan zo een aantrekkelijker en levendiger verblijfsgebied worden met een evenwichtige mix aan functies. Aanpassing van het openbaar gebied (infrastructuur, evenwichtige parkeersituatie) is hierbij van belang.

Incidentele en/ of structurele kosten zijn afhankelijk van het resultaat van de herijking en de te maken keuzes ten aanzien van het ambitieniveau van de toekomstige inrichting van het Oude Dorp. Raadsbehandeling van de herijkte visie is komend najaar (2021) voorzien. Vanaf 2022 gaan we met de vastgestelde ambities en het bijbehorende uitvoeringsprogramma aan de slag.

Naast de gemeente zijn ook ondernemers (winkeliers, horeca), bewoners, vastgoedeigenaren/ initiatiefnemers en andere stakeholders betrokken. In co-creatie met hen willen we werken aan de ambities en het uitvoeringsprogramma herijking visie Oude Dorp 2030.

2.5 Thema Openbare ruimte en groen

25

Houten is een prachtig groene gemeente. Dat maakt het wonen in Houten ook zo aantrekkelijk. Samen met onze inwoners koesteren we die kwaliteit en behouden we die voor de toekomst. We verbeteren het aanzien en de beleving van het groen.

Een grote verscheidenheid aan planten en dieren zorgt ervoor dat de natuur haar nuttige functies voor de mens kan blijven vervullen, zoals het bestuiven van gewassen, schoon drinkwater en zuivere lucht. Een groene omgeving is dus niet alleen mooi maar ook hard nodig. De verscheidenheid aan planten en dieren neemt af en dat heeft gevolgen voor mens en natuur. Houten wil daarom bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit.

We ontwikkelen een totaalvisie op het Houtense groen. Deze visie is een belangrijke bouwsteen bij de ontwikkeling van woningbouwlocaties. We maken de visie samen met inwoners, ondernemers en andere betrokken partijen.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Meer groen en diversiteit (cpr-thema 2.5.1)

28. Essentaksterfte

Conform de Visual Tree Assessment (VTA) (boomveiligheid) zullen ook in 2022 zoals ook al eerder in 2020 is gebeurd, de aangetaste essenlanen met een toekomstverwachting van minder dan 5 jaar vervangen worden. Het is noodzakelijk dergelijke essenlanen te vervangen om een grote kaalslag in de toekomst te voorkomen. Het herplanten zal conform bomenbeleid en natuurwet uitgevoerd moeten worden. De gemeente Houten heeft 31.295 (laan/park) bomen waarvan er 5.346 essen zijn. Ongeveer de helft van de essen is aangetast door de essentaksterfte. Op dit moment bestaat geen adequate oplossing om de ziekte te bestrijden.

Volgens het onderzoek "Gevolgen Essentaksterfte Houten in beeld" van Terra Nostra is het nodig de komende 10 jaar gemiddeld 250 bomen per jaar te kappen en te vervangen door een breed assortiment van bomen/ nieuwe duurzame en kwalitatief hoogwaardige beplanting. Dit is gestart in 2020 en er zal elk jaar een inventarisatie uitgevoerd worden als grondslag voor de vervanging.

Inventarisatie vindt plaats in de zomer van de essentaksterfte. Als er bomen weg moeten, heeft dit impact op de leefomgeving van bewoners.

Bestrijding wateroverlast (cpr-thema 2.5.2)

29. Onderdeel van Klimaatadaptatieplan

In 2021 wordt het gemeentelijke klimaatadaptatieplan (inclusief uitvoeringsplan) opgesteld. Uitgangspunt is dat maatregelen moeten passen binnen de huidige financiële kaders van de gemeentebegroting. Waar mogelijk sluiten we aan bij de financiële ruimte die het Water- en Rioleringsplan (WRP) biedt. Waar dit niet past en maatregelen wel wenselijk zijn, zal gezocht worden naar externe financieringsmogelijkheden.

Wat er exact in 2022 gaat gebeuren aan klimaatadaptatiemaatregelen is nu nog niet bekend. Wat betreft klimaatadaptatie werken we in het Netwerk Water en Klimaat nauw samen met regionale partners. Zo wordt er momenteel gezamenlijk een uitvoeringsplan opgesteld voor de Regionale Adaptatie Strategie.

Mogelijk leidt dat tot regionale afspraken met financiële en personele gevolgen voor Houten:

- *Afspraken over de toepassing van nieuwe Bouwregelgeving;*
- *Regionale afspraken over de beperking van de gevolgen van overstromingen.*
- *Nieuwe regels van het waterschap betreffende het opstellen voor meer waterberging en verbetering van de waterkwaliteit die ook tot meer (aanleg en beheer) kosten kunnen leiden voor de gemeente.*

We blijven alert op het ontstaan en zo nodig voorkomen van ongewenste en onrealistische beheeropgaven.

Mooier aanzien (cpr-thema 2.5.3)

30. Onkruid in verharding

Voor 2022 en verder werkt de gemeente aan een herijking van de beeldkwaliteit rondom onkruid op verhardingen en het bijbehorende kostenplaatje.

2.6 Thema Economie en ondernemen

In de afgelopen jaren is een aantal bouwstenen voor onze Economische koers gemaakt. Denk aan de Toekomstvisie Houten 2025, de Retailvisie 2025, de Woonvisie, de Kantorenvisie en recentelijk de Stedenbouwkundige verkenning.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Economische agenda (cpr-thema 2.6.1)

31. Economische agenda

De economische agenda is in samenspraak met de ondernemersverenigingen opgesteld. Een van de belangrijkste onderwerpen is het Ondernemersfonds. De gemeente Houten heeft medio mei 2021 de formele aanvraag ontvangen om te komen tot een ondernemersfonds in de gemeente Houten. De gemeente heeft aangegeven te hechten aan draagvlak bij ondernemers en het delen van de ambities tussen ondernemers en gemeente om tot een economische agenda te komen waar het ondernemersfonds een rol in kan spelen. Gedacht wordt aan de start van het ondernemersfonds vanaf 2022.

32. Gunstig vestigingsklimaat

Het onderzoek onder ZZP Houten heeft vertraging opgelopen en zal pas in de tweede helft van 2021 plaats vinden. Daardoor is het nog niet bekend welke maatregelen in 2022 gevraagd worden om deze groep ondernemers te ondersteunen. Naast de corona omstandigheden (daardoor is het beeld vertekend) is ook het uiteenvallen van de ZZP vereniging in Houten een belemmerende factor in het onderzoek. Immers hiermee ontbreekt een belangrijke klankbordgroep voor het onderzoek.

De uitkomsten van het aanstaande onderzoek onder ZZP'ers in Houten zal input zijn voor de Economische Agenda. Het ZZP-onderzoek zal worden uitgezet en de resultaten worden met het Economisch Platform Houten besproken, teneinde hier acties voor de Economische Agenda aan te kunnen verbinden.

33. Smart City

Vanuit het proces om een nieuwe overeenkomst af te sluiten voor het beheer en vervanging van de openbare verlichting is in 2021 gekeken welke ontwikkelingen mogelijk meegenomen kunnen worden tijdens de aanbesteding van de openbare verlichting. Hierdoor is er ook op grote lijnen gekeken naar de mogelijkheden van *smart city* en 5G.

Huidige inzichten geven aan dat er op dit moment geen behoefte is voor *smart city* en 5G oplossingen binnen de aanbesteding van de verlichting. De aanbesteding van de openbare verlichting wordt dusdanig ingestoken dat het geen belemmering mag opleveren voor mogelijke toekomstige 5G en *smart city* oplossingen. Of en wanneer *smart city* een rol gaan spelen binnen de gemeente Houten is nog niet te zeggen.

Daarentegen is er al wel een landelijke uitrol bekend van 5G technologie. De impact op diverse vlakken van 5G is op dit moment nog niet geheel bekend. Hierdoor zal er ook in 2022 continue gekeken moeten worden naar ontwikkelingen en impact op de verschillende beleidsterreinen.

Voorbeeld in aanbestedingsbeleid (cpr-thema 2.6.4)

34. Lokale ondernemers

Bij aanbestedingen onder de Europese drempel wordt in 2022 standaard bekeken of er Houtense ondernemers bij zijn. Voor de circulaire economie kijken we samen met het bedrijfsleven en maatschappelijke initiatieven naar mogelijkheden. We zoeken ook in 2022 lokale kansen om materiaalkringlopen meer te sluiten. Daarbij blijven we onze (klassieke) rol benutten om als aanbesteder en als inzamelaar van het huishoudelijk afval de circulaire economie aan te jagen.

Dit kan bijvoorbeeld door te kiezen voor:

- een nog hoger percentage afvalscheiding
- in het inkoopbeleid te kiezen voor circulair tenzij ...

Vitale winkelcentra en horeca (cpr-thema 2.6.5)

35. Stimuleren vitale winkelcentra en horeca

Vitale winkelcentra en horeca betekent dat we leegstand willen terugdringen, een aantrekkelijk winkelaanbod en een aangename verblijfsruimte voor bezoekers van winkelcentra en horeca nastreven, in de meeste gevallen voor onze inwoners.

Speerpunten voor 2022 zijn:

- *Mede als gevolg van de coronacrisis is er in de komende jaren extra inzet en middelen nodig om – met name Het Rond – toekomstbestendig en vitaal te houden.*
- *Er wordt in 2021 een burgerpanel onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van het winkelaanbod in het centrum. Op basis hiervan kunnen we in 2022 de eigenaar van het winkelcentrum voeden tijdens het centrumoverleg (gemeente, eigenaar, winkeliersvereniging). Cijfers over bezoekersmonitoring worden door de eigenaar niet met de gemeente gedeeld.*
- *Met de horeca is er overleg waarbij we hen tijdens en na de huidige coronacrisis waar mogelijk lokaal perspectief bieden. Ook in 2022 stimuleren we met het Evenementenfonds Houten passende evenementen in de centrumgebieden. Dat is de komende jaren nog harder nodig om de vitaliteit en levendigheid in winkelcentra te versterken.*
- *Tot slot verkennen we de mogelijkheden met bewoners, en eigenaren van de centrumgebieden om de buitenruimte aantrekkelijker, leefbaarder en veiliger te maken. Indien zich kansen voordoen in een van de winkelcentra willen we daar op in kunnen spelen.*

Naast de gemeente zijn ook ondernemers (winkeliers, horeca) en vastgoedeigenaar betrokken, evenals bewoners. Gezamenlijk werken we in 2022 aan vitalere winkelcentra en horeca. De gemeente heeft de regie en faciliteert (capaciteit, beleid).

2.7 Thema Veiligheid

Veiligheid heeft als doel zorg te dragen voor een veilige sociale en fysieke leefomgeving. In deze periode willen we prioriteit leggen op het bestrijden en voorkomen van criminaliteit en overlast, tegengaan van ondermijnende criminaliteit, aandacht voor water en veiligheid en het versterken van informatie-gestuurd werken op het gebied van openbare orde en veiligheid.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Bestrijden en voorkomen van criminaliteit en overlast (cpr-thema 2.7.1)

36. Capaciteit Boa's

In het kader van toezicht en handhaving is er door corona meer aandacht nodig op het terrein van het tegengaan van toenemende jeugdoverlast op straat en op de zogenaamde 'hotspots' in de gemeente. Ook na corona zijn we alert op het feit of hier sprake is van een structurele ontwikkeling. Voor een adequaat toezicht en handhaving op de toenemende jeugdoverlast is in 2020 en 2021 de Boa-capaciteit met 2 formatieplaatsen tijdelijk uitgebreid. We hebben dit kunnen financieren uit de van het Rijk ontvangen coronacompensatie. Als er sprake is van een structurele ontwikkeling, kijken we in eerste instantie of het noodzakelijk toezicht en handhaving kan worden opgevangen binnen de bestaande capaciteit. Indien dit niet kan, komen we met voorstellen om de formatie structureel uit te breiden.

Tegengaan van ondermijnende criminaliteit (cpr-thema 2.7.2)

37. Ondermijning

De aanpak van de Georganiseerde Ondermijnende Criminaliteit (GOC) vereist veel tijd, energie, inzet en geduld. Op basis van eerdere integrale controles blijkt dat er meer aan het licht komt dan in eerste instantie zichtbaar is aan de oppervlakte. Voor de komende jaren vraagt de GOC ook van onze gemeente meer inzet, ook in regionaal verband. Voor de komende periode zal er extra capaciteit nodig zijn in het voorbereidend onderzoekswerk, de beleidsvorming en de concrete inzet van toezichthouders, adviseurs, controlemogelijkheden. Ook voor de aanpak van de GOC kijken we in eerste instantie of we dit kunnen realiseren door herprioritering van werkzaamheden binnen de bestaande formatie.

Water en veiligheid (cpr-thema 2.7.3)

38. (Regionaal) programma gevolgbepierking overstromingen (meerlaagsveiligheid).

In het Netwerk Water en Klimaat werken we met regionale partners samen aan een programma voor de beperking van de gevolgen van overstromingen. Op dit moment is nog onbekend welke maatregelen worden afgesproken en dus ook in hoeverre het programma leidt tot financiële en personele gevolgen voor Houten vanaf 2022. We blijven alert op het ontstaan van voor de gemeente Houten ongewenste opgaven.

39. Onderzoek slimme aanpassing infrastructuur

Slimme aanpassingen aan de bestaande infrastructuur zijn nodig ten behoeve van schadebeperking bij een eventuele overstroming en ten behoeve van de voorbereiding op rampen en crises." Wat betreft overstromingen gaat het hierbij om zaken die ook aan de orde komen bij het thema "(Regionaal) programma gevolgbepierking overstromingen (meerlaagsveiligheid)" (zie vorige thema). Wat betreft rampen en crises is dit primair een aandachtspunt voor integrale veiligheid.

Er loopt momenteel een onderzoek naar het gebruik van de Rondwegwal als waterkering bij een overstroming van de Lek. Er zijn nog geen echte bestuurlijk relevante ontwikkelingen te verwachten binnen dit thema in 2022.

40. Breder pakket maatregelen

Het gaat hierbij om verschillende maatregelen uit het Water en Rioleringsplan (WRP) 2020-2023 die ook in de komende jaren worden uitgevoerd en waarvoor dekking is in het WRP. Er zijn geen echte bestuurlijk relevante ontwikkelingen binnen dit thema in 2022.

3. Onze Sociale omgeving

We streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen naar vermogen kan meedoen en een waardevolle bijdrage kan leveren. Het gaat daarbij niet om eenrichtingsverkeer, maar om wederkerigheid. Iedereen voelt zich thuis in Houten en draagt een steentje bij.

De inclusieve samenleving vormt ook het uitgangspunt van het Programma Sociale Kracht van de gemeente. Centrale ambitie daarvan is: "Iedereen doet mee!". We staan voor een persoonsgerichte en integrale benadering. We bevorderen dat zoveel mogelijk mensen betaald of onbetaald kunnen werken. Het gaat om het stimuleren van economische zelfstandigheid, het minder afhankelijk maken van uitkeringen en het bevorderen van maatschappelijke deelname, ondernemerschap en herstel. De vraag en de eigen kracht van de inwoner staan daarbij centraal.

Omdat voorkomen beter is dan genezen, is preventie van belang. Er is een verandering in gang gezet naar meer preventie, naast de zorg die nodig blijft. In die kanteling zetten we de komende vier jaar meer stappen.

De gemeente werkt samen met onderwijs, zorginstellingen, maatschappelijke organisaties, kerken en ondernemers. We vinden het belangrijk dat de gemeente en andere organisaties toegankelijk zijn en in begrijpelijke taal met inwoners communiceren. Goede ondersteuning begint bij "vinden en gevonden worden". We leveren zoveel mogelijk maatwerk en handelen vanuit de bedoeling van de regels.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

3.0 Sociale Koers

Inleiding (cpr-thema 3.0)

Met de vaststelling van de Sociale Koers in 2020 en het Uitvoeringsplan Sociale Koers 2021-2022 in maart 2021 ligt de transformatieopdracht voor het aankomende jaar vast. Binnen de vier integrale thema's ligt de uitdaging in een inhoudelijke doorontwikkeling met tegelijkertijd de groei naar een financieel gezond sociaal domein.

Ook in 2022 gaan wij voor een Houten waar iedereen meetelt en meedoet. Waar alle inwoners tot hun recht komen. En een kans krijgen om mee te doen aan sociale activiteiten. Waar werk, gezondheid, onderwijs, zelfstandig wonen, zorg en welzijn bereikbaar zijn voor iedereen. Waar iedereen iets bijdraagt aan de samenleving en omkijkt naar elkaar. Wij willen dat inwoners in Houten zoveel mogelijk voor zichzelf en elkaar kunnen zorgen. We werken gezamenlijk met inwoners en partners aan een sterk Houten waar mensen zorg en aandacht hebben voor elkaar. Als het – tijdelijk – niet lukt, dan zorgen wij voor ondersteuning, liefst op maat en dichtbij huis.

Vanuit vijf hoofdpogaven geven we vorm aan deze opdracht:

- Versterking van het gewone leven;
- Versterking van de sociale infrastructuur;
- Betere aanpak van multiproblematiek;
- Realisatie van woonplekken voor kwetsbare inwoners;
- Realiseren van een gezonde financiële basis.

Binnen alle projecten werken we nauw samen met onze partners om onze gezamenlijke verantwoordelijkheid in te vullen en om de vraagstukken in samenhang op te pakken. De uitvoering gebeurt binnen de middelen die ter beschikking zijn gesteld.

3.1 Thema Gezondheid, zorg en welzijn

De zorg moet inclusief, nabij, eenvoudig, op tijd en betaalbaar zijn...

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

De ingangen tot zorg (cpr-thema 3.1.1)

41. Toegang tot zorg

Voor 2022 en verder staan een drietal belangrijke ontwikkelingen op stapel die van invloed zijn op de werkzaamheden van het Sociaal Team Houten. Het betreft de volgende ontwikkelingen:

- Nieuwe inkoopstrategie voor jeugdhulp en Wmo (ontwikkeling binnen bestaande beleidskaders);
- Beschermd Wonen/ beschermd Thuis (ontwikkeling als gevolg van wet- en regelgeving);
- Vernieuwde ketensamenwerking binnen de jeugdbeschermingsketen (ontwikkeling als gevolg van wet- en regelgeving).

Alle drie de ontwikkelingen sluiten aan bij de transformatieopgaven binnen het sociaal domein:

- *Hulp- en ondersteuning wordt meer lokaal georganiseerd;*
- *Er wordt meer en beter gebruik gemaakt van voorliggende voorzieningen;*
- *Bij de inzet van ondersteuning wordt integraal gekeken naar wat nodig is;*
- *Bij de inzet van hulp en ondersteuning is meer aandacht voor effectiviteit en opbrengst.*

Deze drie ontwikkelingen hebben direct invloed op het werk in 2022:

- *Er komen nieuwe taken bij; bijvoorbeeld, de toegang tot Beschermd wonen en jeugdbeschermingstaken;*
- *Er komen nieuwe doelgroepen bij wie vaak sprake is van complexe problematiek;*
- *Er worden nieuwe werkwijzen geïntroduceerd waarin medewerkers moeten worden geschoold;*
- *Er worden nieuwe vaardigheden gevraagd waarin medewerkers moeten worden geschoold.*

De financiering van de op handen zijn veranderingen is nog niet volledig in beeld. Het is de verwachting de daadwerkelijke kosten slechts gedeeltelijk worden gedekt uit rijksmiddelen. De maatwerkvoorzieningen worden waarschijnlijk wel gedekt maar de extra implementatiekosten en de uitvoeringskosten met betrekking tot toeleiding naar zorg niet. Om die reden worden de implementatiekosten voor 2022 en verder aangemerkt als risico. Om lokaal ook de gewenste dienstverlening te kunnen bieden aan de inwoners is het van belang dat het Sociaal Team voldoende is toegerust qua informatie, vaardigheden en formatie.

Ter voorbereiding zijn in regionaal verband al meerdere werkgroepen actief waarin zowel beleidsadviseurs, medewerkers uit het Sociaal Team en Regionale Backoffice Lekstroom (RBL) in participeren. In dit proces wordt kritisch gekeken naar de uitvoerbaarheid van de plannen gezien de huidige tekorten in het sociaal domein. Dit leidt al tot slimme keuzes om zo de uiteindelijke kosten van voorbereiding, implementatie en uitvoering zo laag mogelijk te houden.

Passende ondersteuning en vroeg-signalering (cpr-thema 3.1.2)

42. Signalering & toeleiding naar zorg

In het kader van de bij de begroting 2020 vastgestelde ombuigingen binnen het sociaal domein en de verder oplopende kosten voor jeugdhulp en Wmo wordt gekeken waar aanvullende besparingen mogelijk zijn op de kosten van de verschillende maatwerkvoorzieningen (bestaande beleidskaders). Hiertoe wordt een businesscase “begeleiding” uitgewerkt. Deze businesscase geeft mogelijk aan dat een investering in het bieden van begeleiding door het Sociaal Team, leidt tot een structurele afname van de kosten van maatwerkvoorzieningen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de transformatieopgave om “de beweging naar voren” te maken.

Inwoners kunnen lokaal nabij terecht voor begeleiding. De begeleiding die wordt geboden gaat uit van de principes van gekanteld werken: zo snel mogelijk normaliseren door versterken van de inwoner en zijn/haar netwerk. Hierdoor wordt gekomen tot duurzame oplossingen en hoeft er minder maatwerk te worden ingezet.

Stichting Sociaal Team is de trekker en werkt plannen/businesscase uit. Om tijdig te kunnen afschalen wordt nauw samengewerkt met voorliggende voorzieningen waarbij van Houten & Co een belangrijke partner is. Over de resultaten en het vervolg op de businesscase wordt de raad geïnformeerd.

Right to challenge (cpr-thema 3.1.6)

43. Pilotproject

Het (pilot)project van het Zorg- en welzijnsnetwerk Schalkwijk en Tull en 't Waal brengt vernieuwing in het gebied op gang met de opzet van een zorgstructuur die de inwoners helpt en ondersteunt daar waar nodig.

Het Zorg- en welzijnsnetwerk Schalkwijk/ Tull en 't Waal zal in de pilot-periode activiteiten ontwikkelen waardoor er een actieve en interactieve gemeenschap ontstaat waarin bewoners zich met elkaar verbonden voelen en elkaar met diensten, hulp, informatie, ontmoeting en activiteiten kunnen helpen.

Te denken valt aan:

- *pilot dorpsondersteuner;*
- *bewegen;*
- *gezamenlijke maaltijden;*
- *klusjesdienst;*
- *haal en breng service.*

Onder de werking van een Provinciale- en Europese LEADER subsidie is een dorpscoöperatie De Trossel opgericht om invulling te geven aan het zorg- en welzijnsnetwerk Schalkwijk en Tull en 't Waal. Zij hebben LEADER subsidie ontvangen tot eind 2021.

De dorpscoöperatie zal voor 2022 een gemeentelijke subsidie aanvragen en ook wordt nog naar andere financiële mogelijkheden (intern-extern) gekeken.

3.2 Sociale zekerheid, werk en inkomen

Werken is één van de manieren om mee te kunnen doen in de samenleving...

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Inburgering

44. Nieuwe wet inburgering

De nieuwe wet inburgering gaat op 1 januari 2022 van start; we hebben dan weer de volledige regie op alle inburgeraars. Het Rijk belegt deze taak bij gemeenten en hevelt hiermee ook budget over. In 2021 worden de voorbereidingen getroffen. Het jaar 2022 is een jaar van uitvoeren en bijstellen waar nodig.

De middelen die beschikbaar zijn, kunnen onvoldoende blijken bij een hoge ambitie en verhoogde instroom. Eind 2021 hebben we hier meer zicht op

Aanpak van armoede (cpr-thema 3.2.2)

45. Evaluatie minimabeleid

Op 18 juli 2019 heeft de raad de evaluatie minimaregelingen vastgesteld. In deze evaluatie werd aangegeven dat het van belang is dat de gemeente Houten het pakket aan minimaregelingen blijft monitoren en daar waar nodig tussentijds bijstuurt. Als gevolg daarvan zijn achtereenvolgens in 2020 de rapporten "WIJ is meer dan IK" en de vervolgrapportage doorontwikkeling minimaregelingen verschenen.

De rekenkamer heeft in 2020 onderzoek gedaan naar de minimaregelingen in Houten en heeft een rapport met aanbevelingen gepubliceerd in het eerste kwartaal van 2021. Daarin pleit de rekenkamer onder meer voor een fundamentele herijking van de minimaregelingen.

Wij hebben aangegeven deze herijking voor het lopende jaar 2021 niet realistisch te achten en wil deze bij voorkeur overdragen aan een nieuw college, waardoor de herijking in 2022 of 2023 kan worden afgerond.

Een meerderheid van de raad heeft ons verzocht om in 2021 wel alvast een start te maken. De manier waarop dit zal gebeuren is nog niet duidelijk. Dit is de belangrijkste fundamentele ontwikkeling rondom het minimabeleid. Belangrijk om te benadrukken is, dat een herijking niet hetzelfde is als een evaluatie. Een integrale herijking van de minimaregelingen vergt veel inzet/capaciteit en deskundigheid.

3.3 Thema Jeugd en onderwijs

Samen met jongeren en gezinnen die er op eigen kracht of met hun sociale netwerk niet uitkomen, wordt gezocht naar passende hulp...

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Inclusief onderwijs (cpr-thema 3.3.3)

46. Voorschoolse educatie

Vanaf 2022 moeten we de uitbreiding ureninzet van de pedagogisch beleidsmedewerker voor nog betere voorschoolse educatie financieren. Dit is wettelijk verplicht.

De kwaliteit van de voorschoolse educatie wordt vergroot, zodat de kinderen nog beter voorbereid (met minder achterstand) aan de basisschool kunnen starten. Hierdoor nemen de Onderwijs Achterstand Beleid (OAB) middelen af en staat dat budget onder druk. Tegelijkertijd is er een toename instroom nieuwkomers, met onder andere gezinnen met kleine kinderen, waardoor dit volume groter wordt. Hierdoor is mogelijk ook behoefte aan extra capaciteit voor peuteropvang/ VE. Vanuit het Rijk is nog niet helder welke vergoedingen beschikbaar worden gesteld. Hier ligt mogelijk vanaf 2022 een risico.

47. Inclusieve Onderwijshuisvesting

De ontwikkeling naar meer inclusief onderwijs vergt een zorgvuldig proces van meerdere jaren en hangt samen met ontwikkelingen op onderwijshuisvesting. We maken daarvoor ook in 2022 gerichte samenwerkingsafspraken met het onderwijs (passend onderwijs). Als gemeente gaan we Passend Onderwijs niet organiseren wel faciliteren en huisvesten. Mogelijk leidt dit tot andere eisen die aan de onderwijshuisvesting worden gesteld dan tot nu toe.

Landelijk: Uit de landelijke evaluatie passend onderwijs komt naar voren dat een onderdeel van de routekaart ook de onderwijshuisvesting van passen onderwijs zal moeten zijn. Samen oplopend met het onderhoud aan en de verduurzaming van de huisvesting, zal het op een nader te bepalen moment voor schoolbesturen en gemeenten verplicht moeten worden om met groot onderhoud ofwel nieuwbouw ook nadrukkelijk *inclusiever onderwijs* mee te nemen.

Regionaal: Op het REA-college (Route Educatie Arbeid) is een sessie geweest over inclusief onderwijs en huisvesting naar aanleiding van de landelijke evaluatie. In deze evaluatie staat dat over 2 jaar, *op weg naar méér inclusief onderwijs* in ieder Integraal Huisvestingsplan is opgenomen. Hierin staat onder andere beschreven dat:

- *Jeugdhulp op school georganiseerd kan worden. Dit vraagt om passende (overleg) ruimtes;*
- *De verschillen tussen gespecialiseerd onderwijs en het regulier onderwijs vervagen. Reguliere scholen vangen ook steeds meer 'bijzondere' leerlingen op;*
- *Er bij grote schoolgebouwen na wordt gedacht over 'veilige zones'.*

Samen met het onderwijsveld wordt een nieuw integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP Onderwijs) opgesteld. Daarin wordt niet alleen aandacht gegeven aan inclusief onderwijs en de gevolgen daarvan voor de onderwijshuisvesting, maar ook aan de algemene gevolgen van het verouderen van de bestaande schoolgebouwen in met name Houten-Noord.

Huisvesting scholen (cpr-thema 3.3.5)

48. Huisvesting Initiatief 10-14 jarigen

Als gemeente blijven we op de hoogte van het initiatief onderwijs 10-14 jarigen, maar hebben inhoudelijk geen verantwoordelijkheid. Onze verantwoordelijkheid ligt wel bij de huisvesting van onderwijs.

Kinderen 10-12 en 13-14 zitten niet meer op de basisschool en zitten tussen basisschool en voortgezet onderwijs in. Hiervoor wordt nu aparte, leegstaande huisvesting gebruikt. De samenwerkende scholen bekostigen zelf de huisvesting, dus dit heeft geen financiële gevolgen voor de gemeente. Leerlingen in de leeftijd 10-14 jaar krijgen het onderwijs aangeboden in college de Heemlanden. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van leegstaande ruimten die door de Heemlanden worden gehuurd.

Wij blijven ook in 2022 in contact met de initiatiefnemers van onderwijs 10-14 jarigen (KS Fectio en De Heemlanden) over de ontwikkelingen en de mogelijke behoeften aan (bestaande, beschikbare) onderwijshuisvesting.

3.4 Thema Kunst, cultuur en sport

We willen in Houten meer ruimte voor ontplooiing op kunst-, cultuur- en sportgebied...

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

'Ruimte' voor kunst, cultuur en sport (cpr-thema 3.4.1)

49. Onderzoek gesloten sportparken

Wij hebben besloten om in 2022 een pilot uit te voeren voor een proefperiode van 1 jaar. De pilot was eerst gepland voor 2021. De intentie is om voor de proefperiode de volgende sportparken te selecteren: sportpark Oud Wulven, sportpark Kruisboog, sportpark De Meerpaal (excl. de honkbalvelden). De hoofdgebruikers van de sportparken staan, onder voorwaarde dat ze geen extra last ondervinden, positief tegenover het openstellen van de sportparken.

Uiteraard zullen in de evaluatie aan het einde van de pilot – in nauw overleg met de gebruikers-overlast-aspecten van deze openstelling worden meegenomen.

50. Onderzoek atletiek facilitering binnen bestaande sportaccommodaties

De atletiekunie heeft een plan gemaakt voor sportpark Meerpaal (oude handbalveld en de grond erachter), waarbij de grenzen van het park gerespecteerd blijven. Atletiek Houten heeft een stichting opgericht die tot doel heeft om de investering voor de atletiekvoorziening te realiseren. Deze stichting is bezig om fondsen te werven om zelf te investeren. Hoe groter deze investering kan worden, hoe

lager het huurbedrag. In 2021 is het onderzoek nog gaande om te kijken of Atletiek Houten het huurbedrag kan opbrengen.

Samen met de Stichting Een Leven Bewegen (ELB) wordt onderzocht hoe de servicekosten van de Atletiekvereniging zo laag mogelijk te houden. Zodra bekend is welke investering noodzakelijk is, volgt overleg met Atletiek Houten om te bepalen wat gerealiseerd kan worden tegen het beschikbare geld.

De ambitie is om uiteindelijk samen met de partners een atletiek-voorziening in 2022 te realiseren.

Ondersteuning verenigingen (cpr-thema 3.4.4)

51. Totaalbeeld sportaccommodaties

In het collegeprogramma is het onderzoek opgenomen om het totaalbeeld van sportaccommodaties te vernieuwen in relatie tot huidige situatie en demografische ontwikkelingen in het algemeen en de gevolgen van *Samen Bouwen aan Houten 2040* in het bijzonder.

Onderzoek: Deze opdracht is reeds in 2019 verstrekt aan het Mulier Instituut. Het onderzoek heeft uitgewezen dat er momenteel met name bij de voetbalverenigingen tekorten aan velden zijn. Voor de realisatie van bijvoorbeeld een kunstgrasveld, worden met de voetbalverenigingen afspraken gemaakt over een kostendekkende huur. Er wordt nu gewerkt aan de vervanging van grasvelden door kunstgrasvelden om de bespeelbaarheid voor SV Houten te vergroten. Voor FC Delta Sports wordt ditzelfde voorbereid en wordt nagedacht over een uitbreiding met kleedkamers. Met VV 't Goy wordt ook gesproken over mogelijke uitbreiding van de velden. In de uitwerking van het rapport op basis van de voorlopige cijfers van de Ruimtelijke Koers blijkt voorts dat er tekorten aan capaciteit ontstaan bij hockey en de binnensportaccommodaties.

Cultureel erfgoed en cultuureducatie (cpr-thema 3.4.6)

52. Erfgoedbeleid

De aandacht voor cultureel erfgoed wordt steeds groter en wordt maatschappelijk gezien steeds meer gewaardeerd.

In april 2021 is de raad geïnformeerd, dat in dit jaar het beleid zal worden geactualiseerd en er in 2021 een visie op hoofdlijnen zal worden opgesteld. In deze visie Bij deze actualisatie wordt tevens het huidige beleid geëvalueerd. Ook wordt de eerder door de raad gestelde vraag om te onderzoeken of een Houtens museum haalbaar is hierbij betrokken. We verwachten eind 2021 de visie door de raad te kunnen laten vaststellen. Via in 2022 uit te werken uitvoeringsplannen zal invulling worden gegeven aan deze visie.

4. Betrokken bestuur

4.1 Thema Bestuur en inwonersparticipatie

Over grote maatschappelijke opgaven, bij de totstandkoming van beleid en bij de uitvoering van beleid, gaan we in gesprek met inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers. In samenwerking met hen komen we tot concrete en breed gedragen oplossingen. Dat leidt tot betere besluiten en effectief bestuur.

Maar we willen meer. Samen met Houtenaren stellen we een samenlevingsagenda op. Hierin leggen we vast hoe we samen vraagstukken oplossen. Daarin spreken we ook af wie wat doet. Jaarlijks bekijken we samen waar we staan ...

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

Meedenken en samenwerken (cpr-thema 4.1.1)

53. Communicatie en participatie

In 2019 en 2020 is de samenlevingsagenda vastgesteld, zijn ambtenaren opgeleid in de methode Factor C (Het relevante gesprek), is de nieuwe leidraad communicatie en participatie bij particuliere initiatieven aan de raad voorgelegd en zijn we ons gaan voorbereiden op de komst van de Omgevingswet (waarin participatie en communicatie een grote rol spelen). In 2021 en 2022 willen we doorpakken met het concreet handen en voeten geven aan:

- Het betrekken van inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers bij opstellen en uitvoeren van gemeentelijk beleid;
- Het stimuleren en ondersteunen van particuliere initiatiefnemers om ook bij hun initiatieven de belanghebbenden te betrekken;
- Hen te helpen om hierbij gebruik te maken van Factor C (Het relevante gesprek) en de daarbij horende methodiek en instrumenten (offline en online!);
- Het voor iedereen (initiatiefnemers en belanghebbenden) niet alleen inzichtelijk maken van de participatieprocessen maar ook de resultaten daarvan.

Zo kan besluitvorming in Houten democratisch, transparant en collaboratief plaats vinden op basis van de rijke inzichten uit de samenleving. Online participatievormen zijn, mede vanuit oogpunt van inclusie, een onmisbaar element in de participatiemix geworden. Zeker met de Omgevingswet op komst en alle ruimtelijke en sociale projecten die de komende jaren in Houten spelen, moeten we ten aanzien van online participatie nog wel een inhaalslag maken.

Wat we nodig hebben is een gebruiksvriendelijk online e-participatieplatform dat zorgt voor meer bereik onder de inwoners, het kunnen geven en ontvangen van adequate feedback en een beter beheer van alle participatieprojecten. In 2021 zijn we daarom gestart met een pilot van een eenvoudige versie van het E-participatieplatform van Citizenlab bij het project warmtetransitie.

In 2022 willen de mogelijkheden van deze pilot verder uitbreiden zodat het beschikbaar komt voor alle projecten (zowel die van de gemeente als die van externe initiatiefnemers) en tevens toegang biedt tot alle genoemde mogelijkheden.

54. Samenlevingsagenda: gelijkwaardige samenwerking

Werken volgens de samenlevingsagenda houdt in dat partners in de samenleving actief worden betrokken bij opgaven die een breed Houtens maatschappelijk doel dienen. Zij zijn daarbij gelijkwaardig aan de gemeente. En krijgen waar mogelijk een eigen rol en verantwoordelijkheid.

In 2020, met uitloop naar 2021, zijn de volgende onderwerpen op de samenlevingsagenda gezet: Lokaal Sportakkoord, Lokaal Preventieakkoord, Energieplan 2020-2025, inburgering nieuwkomers, actieplan Circulaire economie en het veiligheidsbeleid. Alle opgaven van de samenlevingsagenda lopen in 2022 nog door.

Concreet betekent dit:

- We gaan verder met de opgaven die op de samenlevingsagenda staan.
- We werken, ook bij opgaven die niet expliciet op de samenlevingsagenda staan, waar mogelijk samen met partners in de samenleving, conform de werkwijze van de samenlevingsagenda.
- Er komen in 2021 geen nieuwe opgaven op de samenlevingsagenda. Wat betreft participatie gaat de aandacht vooral uit naar de herziening van de Leidraad Communicatie & participatie particuliere (bouw) initiatieven.

Zichtbaar in de wijk (cpr-thema 4.1.2)

55. Zichtbaar in de wijk

Het college wil zichtbaar en aanspreekbaar zijn in de wijken en de kleine kernen. Daarvoor bestaat grote aandacht in het college. Iedere wethouder is voor zijn deel van Houten laagdrempelig aanspreekbaar en dat is veelvuldig gebeurd. Alleen, als gevolg van de Covid-19-maatregelen van afgelopen tijd waren er minder contactmomenten dan gewenst. Het jaar 2022 zal in het teken van de verdere normalisering van de maatschappij staan. De wijkwethouders zullen daardoor hun contacten naar buiten in 2022 weer verder kunnen intensiveren.

Verdere vernieuwing interne bestuurlijke stijl (cpr-thema 4.1.3)

56. Nieuwe manier van vergaderen (digitaal) blijvend

In 2022 wordt er een nieuwe gemeenteraad gekozen. Door het inmiddels passeren van de grens van 50.001 inwoners, krijgt de gemeenteraad in 2022 31 raadsleden. Een nieuwe gemeenteraad brengt nieuwe mensen en vaak ook nieuwe wensen. De griffie verzorgt een inwerkprogramma voor de nieuwe gemeenteraad en haalt op wat deze ideeën zijn. Met de huidige gemeenteraad wordt bekeken welke procedures nog voor en welke na 2022 vernieuwd kunnen worden. College en raad kijken gezamenlijk naar welke type informatievoorziening en -verwerking past bij de bestuursstijl waar Houten voor staat. Dialoog en informatie ophalen bij de inwoners en maatschappelijke partners is hierbij leidend.

De verwachting is dat in 2022 de Tijdelijke Wet Digitale beraadslaging en besluitvorming door de Tweede Kamer wordt omgezet in een permanente wet. Dit betekent dat de gemeenteraad ook na de indamming van COVID-19 digitaal besluiten mag nemen. Voor ons als college gold dat al. Het digitaal vergaderen biedt mogelijkheden voor bestuurlijke vernieuwing.

Het digitale vergaderen heeft laten zien dat het college de gemeenteraad en of inwoners op een goede manier kan informeren. Voor diverse informerende bijeenkomsten kan bewust gekozen worden om dit digitaal te blijven doen in 2022. Eind 2021 en dus ook in 2022 is de nieuwe raadszaal operationeel. Losse microfoons en camera's vanuit diverse plekken in de raadszaal, zorgen ervoor dat er in verschillende opstellingen vergaderd kan worden. De manier waarop de gemeenteraad, het college en inwoners met elkaar in gesprek gaan, kan bijdrage aan het resultaat. Door hybride vergaderingen bieden we de mogelijkheid fysiek en digitaal vergaderen te combineren. Zo kan een zo groot mogelijke groep mee participeren.

Organisatieversterking en ontwikkeling (cpr-thema 4.1.5)

57. Ontwikkeling organisatie en wendbaarheid

Het vergroten van de wendbaarheid van een organisatie is een belangrijke voorwaarde voor succes. In 2020 en 2021 is die wendbaarheid van de organisatie en medewerkers behoorlijk op de proef gesteld, toen de coronacrisis ons land en dus ook onze gemeente overviel. Er is veel flexibiliteit gevraagd en vanuit een geheel andere uitgangspositie (namelijk veelal vanuit huis en via digitaal contact), is de basis dienstverlening overeind gebleven. En is er doorgewerkt aan de verschillende inhoudelijke uitdagingen waar Houten voor staat (voldoende woningen, energietransitie, leefbaarheid van de stad en iedereen naar vermogen mee laten doen).

Vanaf 2019 wordt gewerkt aan het vergroten van deze wendbaarheid. Dit wordt gedaan door via training en opleiding en in het dagelijks werk aandacht te hebben voor belangrijke principes op het gebied van sturing, manier van (samen)werken en leren binnen de organisatie.

- We tonen eigenaarschap voor ons werk;
- We geven coachend leiding;
- We kiezen bewust voor sturen via de lijn of via een programma;
- We werken integraal en verbindend;
- We werken opdracht gestuurd en resultaatgericht;
- We leren en vernieuwen.

In de eerste helft van 2021 wordt een tussenevaluatie uitgevoerd, om in beeld te brengen hoe het gaat met dit vanaf 2019 ingezette ontwikkeltraject. In deze tussenevaluatie wordt ook stil gestaan bij de structurele investering in de formatie van de organisatie. Na een periode van forse ombuigingen op de organisatie, stemde de raad halverwege 2018 in met een structurele impuls van € 400.000 vanaf 2020. Nog voor de zomer zal het adviesrapport van de tussenevaluatie worden opgeleverd. Daarna vindt verder communicatie hierover plaats. Op basis van de inzichten die in de tussenevaluatie worden opgedaan, kunnen gerichte verbeteringen naar de toekomst (in 2022 en verder) worden doorgevoerd.

58. Aantrekkelijk werkgeverschap

Om de juiste mensen aan onze organisatie te (blijven) binden, in een aantrekkende arbeidsmarkt, is het belangrijk om te blijven investeren in onze aantrekkelijkheid als werkgever. Dit doen we door te zorgen voor een uitdagende en prettige werkomgeving en door aandacht te hebben voor de vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers (onder andere door voldoende ontwikkel- en doorgroeimogelijkheden, goede werk-privébalans).

Een eigentijdse stijl van arbeidsmarktcommunicatie is hierbij ook van groot belang. Om Houten als aantrekkelijk werkgever op de kaart te zetten, is in de afgelopen jaren het werkgeversmerk ontwikkeld; 'het verhaal van Houten als werkgever'. De kanalen van sociale media worden meer ingezet, in combinatie met een verbeterd werving- en selectiebeleid.

Gezien de krappe arbeidsmarkt en de vergrijzende organisatie, waardoor de komende jaren veel uitstroom plaats zal vinden (hetgeen dus ook vertrek van kennis en kunde betekent), is het van groot belang om de lijn van eigentijdse stijl van arbeidsmarktcommunicatie door te zetten en verder uit te bouwen.

59. Garantiebanen

In 2022 wordt ook uitvoering aan de wet Banenafpraak gegeven. In het najaar 2020 is gestart met de uitvoering van de opdracht Banenafpraak en Quotumregeling. In de komende jaren worden de diverse plaatsingsmogelijkheden gescand binnen de organisatie. Dit zal ook tot concrete plaatsingen moeten gaan leiden, maar vraagt ook wat van de organisatie als geheel. Voor de korte termijn richt de aandacht zich met name op werkzaamheden bij de financiële administratie en op uitvoering van beheer. Bij toekomstige plaatsingen zal bezien worden of loonkostensubsidies van toepassing zijn en zal extra begeleiding op de werkvloer nodig zijn voor deze doelgroep.

De gemeente Houten wil zich ook richten op het realiseren van deze banen via aanbestedingen van diensten (schoonmaak, post, catering, et cetera.). Daarom zal in ons inkoopbeleid, bij de inkoop van die diensten, nog nadrukkelijker bepalingen worden opgenomen met betrekking tot Social Return On Investment (SROI) en de plaatsing van medewerkers bij opdrachtnemers in garantiebanen.

Dit heeft in de praktijk al gerichte resultaten opgeleverd. Zo verloopt de ingehuurd schoonmaakdienst al geruime tijd via UW en is sinds vorig jaar de postdienst uitbesteed aan Cycloon. Dit onder de voorwaarde dat beide bedrijven medewerkers uit de doelgroep inzetten bij deze werkzaamheden. De inmiddels opgedane positieve ervaringen zijn voor ons de bevestiging, dat we bij toekomstige aanbestedingen van diensten deze inkoopvoorwaarde blijven continueren.

Belangrijk gegeven is dat de behandeling van een nieuw wetsvoorstel in het parlement, met betrekking tot de uitvoering van de participatiewet, is aangehouden. Dit is in afwachting van het aantreden van een nieuw kabinet. De bonus/ malus regeling zal de komende jaren nog niet van kracht worden.

60. Voldoen aan wettelijke vereisten omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is (uiteindelijk) niet controversieel verklaard in Eerste en Tweede Kamer. Hiermee blijft invoering op 1 januari 2022 mogelijk en gaan we om die reden vanuit.

Alle inspanningen zijn erop gericht om in het laatste kwartaal van dit jaar gereed te zijn voor de komst van de wet. Het werven van voldoende gekwalificeerd personeel op de benodigde posities blijkt moeilijk tot zeer moeilijk, door de grote vraag naar Omgevingswet expertise in de markt. Inmiddels is het ook gelukt een interim programmamanager aan te trekken. We kiezen bij de implementatie van de wet voor een groeimodel. Dit jaar gebruiken we om per 1 januari 2022 gereed te zijn om te voldoen aan alle wettelijke vereisten, opdat we onze taken als bevoegd gezag ook onder de Omgevingswet kunnen blijven uitoefenen.

De jaren daarna benutten we voor verdere verdieping en uitbouw. Zo dienen wij bijvoorbeeld in 2024 te beschikken over een integrale en gebiedsdekkende Omgevingsvisie en uiterlijk 2029 over een integraal en gebiedsdekkend Omgevingsplan.

Persoonlijke en digitale dienstverlening (cpr-thema 4.1.6)

We zijn een toegankelijke, benaderbare gemeente. Daarvoor optimaliseren we de bereikbaarheid, toegankelijkheid en digitalisering van de gemeentelijke dienstverlening. Persoonlijk contact staat hoog in het vaandel. Vragen en initiatieven van de samenleving staan centraal en we ondersteunen en handelen naar wat mensen nodig hebben.

We werken op afspraak en willen daarmee zoveel mogelijk flexibiliteit voor de inwoner bieden. We leveren dienstverlening op maat. In de komende bestuursperiode brengen we de behoefte aan dienstverlening en flexibilisering van openingstijden van het gemeentehuis in kaart. Aan de hand daarvan passen we de dienstverlening aan.

Waar mogelijk is de dienstverlening digitaal. Aan mensen die laaggeletterd dan wel niet of minder digitaal vaardig zijn, bieden we alternatieven.

We vinden het belangrijk dat de gemeente op een eigentijdse en begrijpelijke manier communiceert met inwoners. Brieven van de gemeente zijn geschreven in begrijpelijke taal.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

61. Decentrale Regelgeving en Officiële Publicatie (DROP)

Zolang de nieuwe Wet elektronische bekendmakingen niet in werking treedt, voldoen we met de huidige werkwijze aan de wettelijke verplichtingen. Zodra de inwerkingtreding een feit is, gaan we volledig over op DROP en voldoen we daarmee aan de nieuwe wettelijke verplichtingen.

The background features a repeating geometric pattern of interlocking triangles and squares in yellow and light blue. A vertical strip of alternating yellow and light blue rectangles runs along the right edge. The text "Financieel perspectief" is centered in a bold, black, sans-serif font.

Financieel perspectief

5. Financieel meerjarenperspectief 2022-2025

Houten is financieel gezond en dat willen we zo houden. Dit betekent dat de (meerjaren)begroting structureel sluitend is én er sprake is van een solide reservepositie.

(Bron: Coalitieakkoord 2018-2022)

In de tabel hieronder is de indicatie van het financieel meerjarenperspectief 2022-2025 weergegeven. Deze indicatie is gebaseerd op de inzichten die bij het opstellen van perspectiefnota 2022 beschikbaar zijn.

Tabel: indicatie financieel meerjarenperspectief 2022-2025

		bedragen * € 1.000			
§	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
5.1	Stand meerjarenbegroting 2022-2025 <i>(op basis van besluitvorming tot en met 20 april 2021)</i>	420	-485	38	-71
5.2	Raadsbesluiten in voorbereiding (na 20 april 2021)	-577	-688	-658	-593
5.3	Algemene uitkering (meicirculaire 2021)	pm	pm	pm	pm
5.4	Financiële effecten perspectiefnota 2022				
5.4.1	Jeugdhulp en Wmo	-3.140	-3.011	-3.017	-3.018
5.4.2	Stelpost 'compensatie door het Rijk voor hogere kosten jeugdhulp'	1.151	1.151	1.151	1.151
	Totaal financiële effecten perspectiefnota 2022	-1.989	-1.860	-1.866	-1.867
	Indicatie financieel meerjarenperspectief 2022-2025 ¹	-2.150	-3.050	-2.500	-2.500
5.5	Ombuigingen				
5.5.1	Nader (in de begroting 2022) uit te werken ombuigingsvoorstellen	2.500	2.500	2.500	2.500
	Totaal Ombuigingen	2.500	2.500	2.500	2.500
	Indicatie financieel meerjarenperspectief 2022-2025 <i>(inclusief nader in de begroting 2022 uit te werken ombuigingsvoorstellen)</i>	350	-550	0	0

Op basis van de nog bij de begroting 2022 uit te werken ombuigingsvoorstellen is de meerjarenbegroting voor de jaren 2022 en 2024-2025 structureel sluitend. Alleen de prognose voor 2023 is, als gevolg van het grillige verloop van de algemene uitkering, negatief. Indien nodig wordt dit tekort in de begroting 2023 uit de vrije algemene reserve afgedekt.

¹ Bedragen afgerond naar beneden op € 50.000.

Toelichting op de indicatie financieel meerjarenperspectief 2022-2025

Hieronder worden de financiële effecten uit de tabel op de vorige pagina toegelicht.

5.1 Stand meerjarenbegroting 2022-2025

(op basis van besluitvorming door de raad t/m 20 april 2021)

Op 27 oktober 2020 heeft de raad de begroting 2021 vastgesteld. Daarna zijn er door de raad verschillende besluiten genomen die van invloed zijn geweest op de stand van de meerjarenbegroting 2022-2025.

Tabel: stand meerjarenbegroting 2022-2025

(op basis van besluitvorming door de raad t/m 20 april 2021)

bedragen * € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Begroting 2021 (raadsbesluit 27 oktober 2020)	560	-368	181	105
Benoeming referendumcommissie (raadsbesluit 17 november 2020)	-2	-2	-2	-2
Financiering nieuwbouw scholen De Velduil, Van Harte School en Montessorischool (raadsbesluit 12 januari 2021)	-24			
Kadernota 2022 VRU (raadsbesluit 12 januari 2021)	-34	-33	-57	-88
Zienswijze 1 ^e begrotingswijziging 2021 WIL (raadsbesluit 9 februari 2021)	-60	-60	-60	-60
Kadernota 2022 RAZU (raadsbesluit 9 maart 2021)	-1	-3	-5	-7
Kadernota 2022 GGDrU (raadsbesluit 6 april 2021)	-19	-19	-19	-19
Stand meerjarenbegroting 2022-2025 (op basis van besluitvorming door de raad t/m 20 april 2021)	420	-485	38	-71

5.2 Raadsbesluiten in voorbereiding

Het college heeft, vooruitlopend op de besluitvorming door de raad, een aantal besluiten genomen waarover de raad besluit nadat het college de perspectiefnota 2022 heeft vastgesteld. De financiële effecten van deze raadsbesluiten in voorbereiding zijn in de tabel op de volgende pagina opgenomen.

Tabel: raadsbesluiten in voorbereiding

bedragen * € 1.000

Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Begroting 2022 en meerjarenperspectief 2023-2025 BghU (raadsbesluit 27 mei 2021)	-42	-5	14	6
Begroting 2022 RSG (raadsbesluit 27 mei 2021)	-4	-4	-4	-4
Begroting 2022 RUD (raadsbesluit 27 mei 2021)	-14	-14	-14	-14
Ontwerpbegroting 2022 VRU (raadsbesluit 17 juni 2021)	1	1	-6	26
Begroting 2022 GGDrU (raadsbesluit 17 juni 2021)	-7	-7	-7	-7
Ontwerpbegroting 2022 WIL (raadsbesluit 17 juni 2021)	-80	-72	-72	-72
Eerste bestuursrapportage 2021 (raadsbesluit 17 juni 2021)	-431	-587	-569	-528
Totaal raadsbesluiten in voorbereiding	-577	-688	-658	-593

Het financieel effect 2022-2025 van de eerste bestuursrapportage 2021 wordt in de tabel hieronder uitgesplitst weergegeven.

Tabel: Financieel effect 2022-2025 eerste bestuursrapportage 2021

bedragen * € 1.000				
Omschrijving	2022	2023	2024	2025
Septembercirculaire 2020 (raadsinformatiebrief 9 oktober 2020)	-463	-555	-518	-477
Decembercirculaire 2020 (raadsinformatiebrief 1 februari 2021)	-7	18	18	18
Overige	39	-50	-69	-69
Totaal financieel effect 2022-2025 eerste bestuursrapportage 2021	-431	-587	-569	-528

5.3 Algemene uitkering (meicirculaire 2021)

De begroting 2022 is gebaseerd op de meicirculaire 2021 (*begroting 2021: meicirculaire 2020*).

Dit betekent dat naast het financieel effect van de meicirculaire 2021, ook de financiële effecten uit de september- en decembercirculaire 2020 worden verwerkt in de begroting 2022. De structurele effecten van de deze rijkscirculaires zijn verwerkt in de eerste bestuursrapportage 2021 (zie § 5.2).

Bij het opstellen van de perspectiefnota 2022 was de meicirculaire 2021 nog niet beschikbaar. Deze wordt naar verwachting eind mei gepubliceerd. Na de analyse van de meicirculaire 2021 wordt de raad met een raadsinformatiebrief over het resultaat hiervan geïnformeerd. De raad ontvangt deze brief voor de behandeling van de perspectiefnota 2022 in de RTG op 29 juni 2021. Op die manier beschikt de raad bij de behandeling van de perspectiefnota 2022 over de meest actuele stand van de meerjarenbegroting 2022-2025.

5.4 Financiële effecten perspectiefnota 2022

5.4.1 Jeugdhulp en Wmo

Over 2020 is er een tekort van circa € 3,3 miljoen op het Sociaal domein (zie jaarstukken 2020). Dit wordt bijna is zijn geheel veroorzaakt door budgetoverschrijdingen bij de kosten voor jeugdhulp en Wmo. Over de oorzaken hiervan is de raad geïnformeerd in de raadsinformatiebrief d.d. 8 januari 2021 (Q3 prognose 2020) en d.d. 6 april 2021 (Q4 prognose 2020). Bij jeugdhulp zijn de kosten van de Landelijke Transitie Arrangementen en KmB & JenO fors gestegen. Bij de Wmo heeft de invoering van het abonnementstarief voor een aanzuigende werking gezorgd en daarmee hogere kosten. De stijging van deze kosten is in lijn met de trend die al enkele jaren (vanaf 2015) te zien is. Niet alleen bij de gemeente Houten, maar bij nagenoeg alle gemeenten in Nederland.

Naar aanleiding van deze ontwikkeling hebben het ministerie van BzK en de VNG het bureau AEF de opdracht gegeven om een onafhankelijk onderzoek te doen. Het resultaat van dit onderzoek bevestigt dat gemeenten structureel € 1,6 - € 1,8 miljard te weinig middelen hebben om de taken op het gebied van jeugdhulp adequaat uit te voeren. Hiervan wordt door AEF € 1,5 miljard als niet-beïnvloedbaar, binnen het bestaande stelsel, door gemeenten gezien. Afgesproken is dat het nieuwe kabinet uiteindelijk bepaalt of en zo ja hoeveel structurele middelen er extra naar gemeenten gaan voor de uitvoering van de jeugdhulp taken. Vooruitlopend hierop heeft het demissionaire Kabinet recent voor 2021 incidenteel € 613 miljoen (landelijk) extra beschikbaar gesteld. Deze middelen komen bovenop de al eerder jaarlijks beschikbaar gestelde middelen van € 300 miljoen (landelijk) voor de periode 2019-2022. De verdeling van deze extra middelen voor 2021 naar gemeenten wordt naar verwachting in de meicirculaire 2021 opgenomen.

Ongeacht het besluit van het nieuwe kabinet is het duidelijk dat op basis van de kostenontwikkeling voor jeugdhulp en Wmo de meerjarenbegrotingen op basis van de actuele inzichten moeten worden geactualiseerd. Anders is er geen sprake meer van een reële begroting voor jeugdhulp en Wmo.

Voor het actualiseren van de meerjarenbegrotingen jeugdhulp en Wmo zijn drie scenario's in beeld gebracht, te weten:

1. Realistisch scenario (gebaseerd op autonome groei in 2021-2022)
2. Behoudend scenario (gebaseerd op autonome groei in 2021-2022, waarbij is uitgegaan van een afvlakking vanwege de ingezette acties om de kosten te verlagen)
3. Scenario op basis realisatie 2020 (gebaseerd op geen verdere autonome groei)

Uitgangspunten bij de scenario's voor jeugdhulp:

1. Realistisch scenario gebaseerd op:
 - Indexatie begroting 2020 voor kostenontwikkeling 2021
 - 8% groei in 2021-2022 bij Samen Veilig
 - 10% groei in 2021-2023 bij LTA's
 - 9% groei in 2021-2022 bij KmB en JenO
 - 0,5% groei in 2021-2023 bij GGZ
 - Maatwerk niet meer van toepassing vanaf 2023 in verband met nieuwe inkoop in 2022
 - Indexatie voor 2022 op basis van de begrotingsrichtlijnen 2022
2. Behoudend scenario gebaseerd op:
 - Indexatie begroting 2020 voor kostenontwikkeling 2021
 - 4% groei in 2021-2022 bij Samen Veilig,
 - 5% groei in 2021-2023 bij LTA's
 - 4,5% groei in 2021-2022 bij KmB en JenO
 - 0,25% groei in 2021-2023 bij GGZ
 - Maatwerk niet meer van toepassing vanaf 2023 in verband met nieuwe inkoop in 2022
 - Indexatie voor 2022 op basis van de begrotingsrichtlijnen 2022
3. Scenario gebaseerd op realisatie 2020
 - Indexatie begroting 2020 voor kostenontwikkeling 2021
 - Uitgaven LTA gebaseerd op meerjarig gemiddelde 2015-2020
 - Maatwerk niet meer van toepassing vanaf 2023 in verband met nieuwe inkoop in 2022
 - Indexatie voor 2022 op basis van de begrotingsrichtlijnen 2022

Tabel: financiële effecten scenario's jeugdhulp

bedragen (afgerond) * € 1.000

Scenario	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
1	Realistisch scenario	-3.200	-4.100	-4.100	-4.100	-4.100
2	Behoudend scenario	-2.800	-3.200	-3.200	-3.200	-3.200
3	Scenario gebaseerd op realisatie 2020	-2.800	-2.800	-2.700	-2.700	-2.700

Uitgangspunten bij de scenario's voor Wmo:

1. Realistisch scenario gebaseerd op:
 - Indexatie begroting 2020 voor kostenontwikkeling 2021
 - 1% bevolkingsgroei per jaar voor alle zorgsoorten
 - 5% autonome groei in 2021 voor begeleiding
 - 10% (2021) en 5% (2022) autonome groei Huishoudelijke ondersteuning
 - afname (20%) uitgaven Wmo-woonvoorzieningen in 2021
 - Indexatie voor 2022 op basis van de begrotingsrichtlijnen 2022
2. Behoudend scenario gebaseerd op:
 - Indexatie begroting 2020 voor kostenontwikkeling 2021
 - 1% bevolkingsgroei per jaar voor alle zorgsoorten
 - 5% autonome groei in 2021 voor huishoudelijke ondersteuning
 - Indexatie voor 2022 op basis van de begrotingsrichtlijnen 2022
3. Scenario gebaseerd op realisatie 2020
 - Indexatie begroting 2020 voor kostenontwikkeling 2021
 - Uitgaven Wmo-woonvoorzieningen gebaseerd op meerjarig gemiddelde 2015-2020
 - Indexatie voor 2022 op basis van de begrotingsrichtlijnen 2022

Tabel: financiële effecten scenario's Wmo

bedragen (afgerond) * € 1.000

Scenario	Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
1	Realistisch scenario	-1.000	-1.200	-1.200	-1.300	-1.400
2	Behoudend scenario	-800	-800	-900	-900	-1.000
3	Scenario gebaseerd op realisatie 2020	-600	-600	-600	-600	-600

Voorstel

Op basis van deze scenario's wordt in de perspectiefnota 2022 voorgesteld de meerjarenbegrotingen jeugdhulp en Wmo te actualiseren op basis van het scenario dat gebaseerd is op de realisatie over 2020 (scenario 3 bij jeugdhulp en Wmo). Dit scenario past bij de consistente manier van begroten in de gemeente Houten, namelijk op basis van feiten (= realisatie 2020) en onzekerheden (= groei) opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Bovendien is nu ook nog niet te bepalen tegenover welk gedeelte van de groei (bevolkings- of autonome groei) geheel of gedeeltelijke dekking vanuit de algemene uitkering staat. Daarnaast wordt door de ontwikkeling van een dashboard 'verklarende sturingsinformatie jeugdhulp en Wmo' ingezet op een betere grip en sturing op de kostenontwikkeling bij jeugdhulp en Wmo.

In de tabel hieronder is het financieel effect van de actualisatie van de meerjarenbegrotingen jeugdhulp en Wmo weergegeven. De laatste twee regels in de tabel hebben betrekking op stelposten in de begroting die gereserveerd zijn ter dekking van de hogere kosten voor jeugdhulp en Wmo.

Tabel: geactualiseerde meerjarenbegrotingen jeugdhulp en Wmo

bedragen * € 1.000					
Nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
5.4.1	Jeugdhulp	-2.785	-2.662	-2.662	-2.662
	Wmo	-553	-553	-553	-553
	Surplus ombuigingstaakstelling 'besparen Wmo-hulpmiddelen'	54	54	54	54
	Restant stelpost indexatie sociaal domein	144	150	144	143
Totaal effect geactualiseerde meerjarenbegrotingen jeugdhulp en Wmo		-3.140	-3.011	-3.017	-3.018

5.4.2 Stelpost 'compensatie door het Rijk voor hogere kosten jeugdhulp'

De rapportage van AEF bevestigt dat gemeenten structureel € 1,5 miljard (zie § 5.4.1) te weinig middelen hebben om de taken in het kader van de Jeugdwet adequaat te kunnen uitvoeren. Gemeenten hebben voor de periode 2019-2022 incidenteel € 300 miljoen extra van het Rijk voor deze taken ontvangen. In de meicirculaire 2021 komt daar naar verwachting nog eens € 613 miljoen incidenteel voor 2021 bij. Hiervan komt € 120 miljoen in de vorm van specifieke uitkeringen beschikbaar. Het overige gedeelte (€ 493 miljoen) in de algemene uitkering. Een eventuele structurele compensatie is inzet van de VNG bij de onderhandelingen met het nieuwe kabinet. Dit betekent dat er in de meicirculaire 2021 geen duidelijkheid komt over een eventuele structurele compensatie én daarmee dus niet voor de begroting 2022. De begroting 2022 moet namelijk gebaseerd zijn op de meicirculaire 2021. Hierdoor ontstaat een financieel vraagstuk omdat de provincie Utrecht als financieel toezichthouder stelt dat 'de begroting structureel en reëel in evenwicht moet zijn' ². Dit zou betekenen dat er forse ombuigingen nodig zijn om de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025 structureel en reëel in evenwicht op te stellen.

Om deels te kunnen anticiperen op bovenstaande ongewenste ontwikkeling heeft de gemeente Houten aan de financieel toezichthouder de vraag voorgelegd of de stelpost 'compensatie door het Rijk voor hogere kosten jeugdhulp', die nu nog is gebaseerd op de extra bijdrage van het Rijk berekend op een macro bedrag van € 300 miljoen, mag worden verhoogd. De argumentatie hiervoor is dat uit het AEF-rapport blijkt dat deze stelpost feitelijk te laag is, omdat het gecijferde tekort op jeugdhulp voor gemeenten veel groter is. Daarnaast heeft het Rijk zich gecommitteerd aan de uitkomst van de AEF-rapportage. Ook heeft de VNG het zwaarwegende advies aan gemeenten gegeven om in de begroting 2022 rekening te houden met maximaal 50% van € 1,5 miljard (het door gemeenten niet beïnvloedbare deel voor de kosten jeugdhulp). Hierbij moet er wel altijd 'matching' zijn met de daadwerkelijke lastenontwikkeling op jeugd van de betreffende gemeente.

Vanaf februari 2021 hebben verschillende gesprekken met de financieel toezichthouder plaatsgevonden. Doel hiervan was om, onder voorwaarde, tot een maatwerkafpraak te komen. Een maatwerkafpraak gericht op het verhogen van de stelpost 'compensatie door het Rijk voor hogere kosten jeugdhulp'. Dit vooruitlopend op een eventuele structurele compensatie door het nieuwe kabinet. Voor het maken van een dergelijke maatwerkafpraak kijkt de provincie naar het risicoprofiel van de gemeente (onder andere weerstandsratio, voor- of nadeel gemeente bij herverdeling gemeentefonds, robuustheid begroting en dergelijke). Om zicht te krijgen op de mogelijkheid van een

² Structureel evenwicht = de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Reëel evenwicht = de geraamde bedragen moeten volledig, realistisch en haalbaar zijn.

maatwerkafpraak zijn er door de financieel toezichthouder vragen gesteld. Deze zijn uitgebreid beantwoord en vervolgens besproken.

Op 14 mei 2021 heeft de provinciaal toezichthouder ingestemd met een maatwerkafpraak voor de gemeente Houten. Deze maatwerkafpraak is gebaseerd op:

- *Het mogen opnemen van een stelpost 'compensatie door het Rijk van de hogere kosten voor jeugdhulp' tot maximaal 50% van de in het AEF-genoemde bedrag (€ 1,5 miljard; 50% is € 750 miljoen) van door gemeente niet-beïnvloedbare kosten binnen het bestaande stelsel van de Jeugdwet. Dit is in lijn met het zwaarwegende VNG-advies.*
- *Deze stelpost mag als structureel dekkingsmiddel in de meerjarenbegroting 2022-2025 worden ingezet.*
- *Op basis van de verdeling van de eerder (landelijk) incidenteel beschikbaar gestelde*
- *€ 300 miljoen (aandeel Houten € 767.000) is dit voor Houten € 1.918.000. Hiermee is er ook sprake van 'matching' met het begrote tekort op jeugdhulp circa € 2.662.000.*
- *Dit betekent dat de bestaande stelpost mag worden opgehoogd met € 1.151.000. Daarmee is de stelpost maximaal 50% van de in het AEF-rapport genoemde bedrag.*
- *Het risico, in het geval dat het Rijk niet of onvoldoende structureel compenseert, opnemen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.*
- *Indien voor het vaststellen op 4 november 2021 door de raad van de begroting 2022 blijkt dat er door het Rijk minder structureel beschikbaar wordt gesteld, wordt de provincie Utrecht middels een brief geïnformeerd over het proces tot herstel van het structureel evenwicht in de meerjarenbegroting.*

Tabel: Stelpost 'compensatie door het Rijk voor hogere kosten jeugdhulp'

		bedragen * € 1.000			
Nr.	Omschrijving	2022	2023	2024	2025
5.4.2	Maatwerk afspraak met de financieel toezichthouder provincie Utrecht	1.151	1.151	1.151	1.151

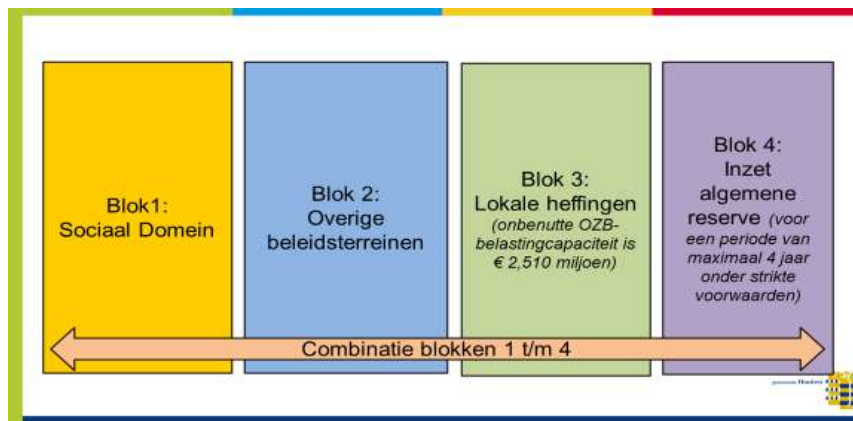
5.5 Ombuigingen

Op basis van de huidige inzichten zijn in de begroting 2022 ombuigingen nodig om een structureel sluitende meerjarenbegroting op te stellen. Over de dilemma's, afwegingen en gevolgen hiervan hebben wij de raad op 20 mei 2021 bijgepraat. Hoeveel er bij het opstellen van de begroting daadwerkelijk echt moet worden omgebogen is nu nog onzeker. Daarom nemen we in deze perspectiefnota alleen een denkrichting voor de ombuigingen op. Deze wordt in de begroting 2022 uitgewerkt in concrete ombuigingsvoorstellen en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Als denkrichting willen we straks bij de ombuigingsmaatregelen zoveel mogelijk inzetten op 'omkeerbaarheid' ³ van de ombuigingsmaatregel. Dit met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen 2022. Een nieuwe raad wil namelijk wellicht andere keuzes. Maar ook omdat er nu nog onzekerheid is over toekomstige geldstromen (algemene uitkering) op basis van het nieuwe regeerakkoord 2021.

Bij het opstellen van de perspectiefnota hebben we breed gekeken naar de hoofdlijnen van onze begroting (zie schema hieronder).

Tabel: Denkrichting voor mogelijke ombuigingen

³ Ombuigingsmaatregel kan relatief gemakkelijk ongedaan worden gemaakt en in het coalitieakkoord 2022-2026 worden vervangen door een andere ombuigingsmaatregel.

Op basis hiervan is de denkrichting voor de uit te werken ombuigingsmaatregelen als volgt:

- *combinatie van de blokken 1 t/m 4 (evenwichtige verdeling);*
- *waarbij alles bespreekbaar is;*
- *maar ombuigingen op de beleidsterreinen Wmo en jeugdhulp en op de organisatie (formatie) minder gewenst zijn en;*
- *op basis van het uitgangspunt 'structureel sluitende meerjarenbegroting' nu, met uitzondering van 2023, geen inzet reserves.*

Op basis van de perspectiefnota 2022 moet er voor € 2,5 miljoen worden omgebogen om een structureel sluitende meerjarenbegroting op te stellen.

6. Financiële onzekerheden

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste financiële onzekerheden beschreven. In de begroting 2022 worden deze, indien mogelijk, verder gekwantificeerd in de risicomatrix van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Dan worden deze financiële onzekerheden aangevuld met overige onzekerheden als imago, politiek, organisatie et cetera.

- *Gevolgen van COVID-19 voor 2022*

In de raadsvergadering van 17 juni 2021 zijn de jaarstukken 2020 besproken. In deze jaarstukken is in een aparte paragraaf Covid-19 ingegaan op:

- *een terugblik op 2020*
- *het perspectief voor 2021*
- *de financiële effecten van Covid-19*
- *een actualisatie van de risico impact-analyse uit de begroting 2021*

Ten opzichte van het in de jaarstukken 2020 geschetste beeld is in deze perspectiefnota geen nieuwe relevante informatie toe te voegen. Bij het opstellen de begroting 2022 wordt opnieuw gekeken of een aparte paragraaf Covid-19 nog nodig is of dat het 'gewoon' onderdeel kan zijn van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- *Houtense Werktafel (HWT) / Project Op Koers*

In 2019 is gestart met een pilot waarin een multidisciplinair team (inzet van sociaal team Houten, Werk en Inkomen Lekkroom (WIL) en Houtense Werktafel (HWT) met al haar stakeholders) de inwoner vanuit zijn eigen perspectief ondersteund. Hierbij wordt de transformatie verder vormgeven door de inzet van personen, het gebruiken van nieuwe methodieken en worden middelen ontschot ingezet. Hierdoor willen we de inwoner naar eigen vermogen (weer) deel laten nemen aan de maatschappij. Arbeidsparticipatie regelen wij zoveel mogelijk lokaal met de inzet van de HWT.

In het collegeprogramma is ervan uitgegaan dat de HWT / Op Koers in 2020 zouden worden geëvalueerd. Daarom is in het collegeprogramma alleen voor 2019 een bedrag van € 500.000 opgenomen voor deze doorontwikkeling. Op basis van de evaluatie moet blijken of en in welke mate bij voortzetting van het beleid er sprake is van structurele financiële gevolgen.

De evaluatie is in 2020 vanwege Corona uitgesteld. Er was door de veranderende omstandigheden onvoldoende informatie om de dienstverlening te evalueren. Deze evaluatie vindt nu plaats in 2021. Het resultaat wordt in het najaar 2021 aan de raad aangeboden. Op basis van de evaluatie kan worden bepaald op welke manier de dienstverlening op het gebied van werk en inkomen lokaal / regionaal en bovenregionaal het beste kan worden ingericht en of hierbij sprake is van structurele financiële gevolgen. De voortzetting van beide projecten wordt voor de periode 2021-2022 uit bestaande middelen in de begroting gefinancierd.

- *Herijking gemeentefonds*

Het adviestraject over de herijking van het gemeentefonds is in maart 2021 gestart. Eerst is de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) om advies gevraagd. Daarna de VNG. Dit adviestraject vergt meer tijd dan gedacht. Hierdoor schuift de invoering ook op van 1 januari 2022 naar 1 januari 2023. Dit betekent dat uiterlijk in de meicirculaire 2022 duidelijkheid komt over de nieuwe gemeentefondsuitkering per gemeente.

Het voorlopige effect (voor Houten € 120.000 negatief) van de herijking van het gemeentefonds wordt niet verwerkt in de meerjarenbegroting 2022-2025. De herverdeeffecten kunnen namelijk nog wijzigen, maar ook kan de totale omvang van het gemeentefonds nog worden aangepast. Hierdoor kan een voorlopig negatief herverdeeffect nog veranderen.

- *Opschalingskorting gemeentefonds*

De omvang van het gemeentefonds wordt beïnvloed door de zogenaamde opschalingskorting. Deze opschalingskorting is gebaseerd op een geplande grootschalige herindelingsoperatie. Met als gevolg lagere apparaatslasten voor gemeenten. De herindelingsoperatie is wegens onvoldoende draagvlak afgeblazen, maar het kabinet houdt nog wel vast aan de opschalingskorting. De vraag van de VNG om (een deel van) de opschalingskorting te schrappen heeft het demissionaire kabinet doorgeschoven naar het nieuwe kabinet. Het geheel of gedeeltelijk afschaffen van de opschalingskorting heeft een positief effect van de meerjarenbegroting 2022-2025.

- *Compensatie voor hogere kosten jeugdhulp*

Het kabinet heeft voor de periode 2019-2022 incidenteel (€ 300 miljoen en voor 2021 nog eens € 493 miljoen) extra middelen in de algemene uitkering beschikbaar gesteld voor de toegenomen kosten voor jeugdhulp. Met toestemming van de provinciaal toezichthouder is het aandeel (€ 0,767 miljoen) van de gemeente Houten in de € 300 miljoen structureel geraamd in de meerjarenbegroting 2022-2025. Daarnaast wordt op basis van een maatwerkafpraak (zie § 5.4.2) met de provinciaal

toezichthouder de stelpost 'Compensatie door het Rijk voor hogere kosten jeugdhulp' opgehoogd met € 1,151 miljoen. Het is nu nog onzeker of en zo ja in welke mate het nieuwe kabinet de gemeenten, op basis van de AEF-rapportage, in de hogere kosten voor jeugdhulp tegemoetkomt.

- *Abonnementstarief huishoudelijke ondersteuning (Wmo)*

Op 1 januari 2019 is het abonnementstarief huishoudelijk ondersteuning ingevoerd. Onderzoek heeft aangetoond dat de financiële gevolgen (€ 226 miljoen) voor gemeenten substantieel groter zijn dan de door het Rijk toegekende compensatie (€ 145 miljoen). Door het demissionaire kabinet is aangegeven dat zij een aanvullende compensatie niet nodig vinden. Hierdoor ontstaat er een extra financieel knelpunt (zie § 5.4.1) in de begrotingen van gemeenten. De begroting moet worden aangepast op basis van eigen volumeontwikkeling zonder dat hier compensatie tegenover staat. Indien het nieuwe kabinet straks toch tot compensatie zou besluiten heeft dit een positief effect op de meerjarenbegroting 2022-2025.

- *Beschermd wonen (Wmo)*

Een afzonderlijk onderdeel binnen de herijking van het gemeentefonds is een nieuw objectief verdeelmodel voor beschermd wonen. De uitvoering van de taak (en de bijbehorende middelen) gaat over van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Deze doorcentralisatie beperkt zich tot nieuwe cliënten en gaat in per 2023. Stapsgewijs worden op basis van analyses van in- en uitstroom van cliënten in de afgelopen jaren, middelen aan het gemeentefonds toegevoegd. Als het goed is heeft het voor de gemeente Houten een budgetneutraal effect, omdat de kosten van de nieuwe cliënten via het nieuwe verdeelmodel voor beschermd wonen worden verdeeld.

- *Aanbesteding exploitatie fietstransferium*

Op 15 maart 2011 is er met "NS Fiets" een huur- en exploitatieovereenkomst afgesloten voor het fietstransferium in Houten Centrum. Later is hier onder dezelfde condities het fietstransferium Castellum aan toegevoegd. Sinds ruim een jaar is de gemeente in overleg met NS over verlenging van de huur- en exploitatieovereenkomsten van de twee fietstransferia in Houten. Beide partijen komen niet tot overeenstemming over een verlenging van 5 jaar. De einddatum van de overeenkomsten was 19 maart 2021. Op 6 april 2021 hebben we besloten akkoord te gaan met het voorstel van "NS Fiets" om de huur- en exploitatieovereenkomsten per 1 december 2021 te beëindigen. Door deze korte verlenging van de overeenkomst voorgesteld is er tijd om een via een aanbesteding een nieuwe exploitant te vinden. De aanbesteding moet nog opgestart worden. Hierdoor is het nu nog onzeker of het resultaat van deze aanbesteding straks past binnen de beschikbare budgetten voor exploitatie van de fietstransferia.

- *Aanbesteding openbare verlichting*

Op 20 april 2021 hebben wij besloten over de voorbereiding voor het beheer- en onderhoudscontract voor de openbare verlichting met een beheertermijn van 20 jaar. Hiervoor zijn verschillende scenario's met een kostendoorrekening uitgewerkt. Bij het voorkeursscenario is er op basis van de doorrekening een besparing mogelijk van € 170.000 per jaar. Deze mogelijke besparing is nog te onzeker om nu al te begroten. Eerst wordt het resultaat van de aanbesteding (2022) afgewacht.

- *Wet kwaliteitsborging voor gebouwen (Wkb)*

Bij de Wkb is er sprake van verminderde legesinkomsten door het vervallen van de vergunningsplicht technische bouwactiviteit gevolgklasse 0 en voor gevolgklasse 1 door verschuiving van het werk naar de markt. Het effect voor de gemeente Houten is nu nog moeilijk in te schatten. Dit is afhankelijk van het aantal vervallen vergunningen, de resterende werkzaamheden in het toezicht en handhaving die bij de gemeente blijven en de mogelijkheid om kosten en/of formatie terug te dringen. Het ministerie van BzK voert nog een zogenaamd artikel 2 onderzoek uit in het kader van de Financiële verhoudingswet. Vooruitlopend op het resultaat van dit onderzoek wordt nu nog geen structureel voor- of nadeel in de meerjarenbegroting opgenomen.

De beoogde inwerkingtreding (1 januari 2022) van de Wkb sluit aan bij die van de Omgevingswet. Op dit moment dreigt echter opnieuw uitstel van de invoeringsdatum van de Omgevingswet. Of hiermee ook de invoeringsdatum van de Wkb verschuift is nu nog onduidelijk. Voor de inwerkingtreding zal aan de raad een voorstel worden gedaan tot aanpassing van de Legesverordening en bijbehorende tarieventabel. Daarin zullen alle veranderingen als gevolg van de Omgevingswet en Wkb worden verwerkt.

- *Klimaatakkoord / klimaatdoelstellingen*

Voor de uitvoering van het Klimaatakkoord zijn voor 2022 nog geen bedragen gereserveerd in de rijksbegroting. Er ligt een advies van de Raad Openbaar Bestuur (ROB) voor bekostiging van € 450 miljoen in 2022. Het demissionaire kabinet heeft een eventuele toezegging hierover doorgeschoven naar het nieuwe kabinet. Het demissionaire kabinet is wel voornemens om in de voorjaarsnota 2021 al een bedrag op te nemen voor gemeenten in 2022. In de meicirculaire 2021 komt hierover meer duidelijkheid. Over de verduurzaming van het eigen vastgoed van gemeenten merkt de ROB in haar

advies op dat het Rijk ook haar vastgoed moet verduurzamen. Op die manier krijgen gemeenten via de 'trap-op trap-af' methode hiervoor ook middelen uit het gemeentefonds.

In de perspectiefnota 2021 (*ten tijde van de coronacrisis*) is door de raad met ingang van 2022 structureel € 200.000 beschikbaar gesteld voor 'Houten snel aardgas vrij'. Deze middelen blijven voorlopig leidend voor de uitvoering van dit proces. Op het moment dat meer duidelijk is over de structurele bekostiging door het Rijk van de uitvoering van het Klimaatakkoord zullen we kijken wat dit voor Houten betekent.

- *Project Sterke Lekdijk*

Het project Sterke Lekdijk betreft twee onderdelen: het vergroten van de capaciteit van de Lekdijk tussen A27 en Fort Honswijk (Project Wegverbreding) en aanpassen weginrichting (Project Beeldkwaliteit). Het vergroten van de capaciteit van de Lekdijk betreft twee dijkvakken, namelijk A27 - Pont Culemborg en Pont Culemborg - Grens Wijk bij Duurstede. Geplande uitvoering respectievelijk 2025/2026 en 2027/2029. Vooral het vergroten van de capaciteit van de weg op het dijkvak A27 tot fort Honswijk is essentieel voor alle ontwikkelingen op het Eiland van Schalkwijk zoals woningbouw, recreatie, werken en ontsluiting van fort Honswijk, Lunet aan de Snel en recreatief knooppunt 't Waal. De komende periode worden de gesprekken met het HDSR, de provincie Utrecht en enkele andere partners over ambities, meekoppelkansen en financieringsmogelijkheden voortgezet. In de begroting is financiële ruimte voor groot onderhoud en vervanging van bestaand areaal, maar niet voor uitbreiding. Afhankelijk van het resultaat van de voortgang van deze gesprekken wordt in beeld gebracht wat dit betekent voor het te actualiseren meerjarenonderhoudsplan Beheer openbare ruimte.

- *Transitie Recreatieschap Midden-Nederland*

Het Recreatieschap Midden Nederland (RMN) heeft aangegeven dat zij zichzelf eind 2021 willen opheffen en dan over willen gaan op en/of in een nieuwe organisatie. Dit proces is in gang gezet, maar verloopt onvoldoende snel. In de loop van 2021 zal door de deelnemers een keuze moeten worden gemaakt over de toekomstige samenwerking van de Recreatieschappen. De met de transitie samenhangende kosten zal naar verwachting voor de gemeenten in 2022 een éénmalige bijdrage betekenen.

- *Vervangingsinvesteringen sportvelden*

Op 1 december 2020 heeft de raad het meerjarenonderhoudsplan voor het beheer en onderhoud van gemeentelijke accommodaties vastgesteld. Hierbij is aangegeven dat voor de actualisatie van de vervangingsinvesteringen (revitalisering en verharding) van de sportfaciliteiten nog een apart onderzoek loopt. In dit onderzoek wordt onder andere gekeken naar sportmaterialen en wanneer velden vervangen moeten worden. Door overmatig gebruik van materialen en velden kan het zijn dat velden harder slijten dan gepland. Eerder vervangen van een sportveld heeft een nadelig financieel effect. Dit onderzoek is nog niet afgerond. Hierdoor is het nu nog onzeker of en zo ja welke financiële effecten dit heeft voor de meerjarenbegroting 2022-2025.

7. Ontwikkeling reservepositie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de ontwikkeling van de reservepositie van de algemene dienst. In de jaarstukken 2020 is de meest recente herziening van de grondexploitaties opgenomen.

Voor de ontwikkeling van de reservepositie van de algemene dienst is het van belang te kijken naar de omvang van de vrije algemene reserve en bekleemde algemene reserve.

- a. Stand vrije algemene reserve per 31 december 2020 € 2,9 miljoen
(de provinciale norm is circa € 2,5 miljoen)⁴.
- b. Stand bekleemde algemene reserve per 31 december 2020: € 19,1 miljoen.
- c. Prognose stand bekleemde algemene reserve per 31 december 2022: € 16,3 miljoen.

In de tabel hieronder wordt het verloop van de bekleemde algemene reserve weergegeven.

Tabel: prognose bekleemde algemene reserve

bedragen * € 1.000	
Omschrijving	Bedrag
Stand 31 december 2020	19.071
Onttrekkingen 2021-2022	
- op basis van collegeprogramma 2018-2022 en perspectiefnota 2020	-2.246
- op basis van raadsbesluit Windpark Goyerbrug (raadsbesluit 1 oktober 2019)	-150
- 2 ^e tranche voor de uitvoering van het programmaplan Omgevingswet (voorstel in perspectiefnota 2022)	-577
Toevoegingen 2021	
- afrekening voorschotregeling BCF-regeling algemene uitkering (perspectiefnota 2020)	165
Prognose stand per 31 december 2022	16.263

Opmerkingen:

1. Onderdeel van het raadsbesluit Windpark Goyerbrug is dat de initiatiefnemer in de operationele jaren 3, 4 en 5 jaarlijks € 16.667 terugbetaald aan de gemeente. Deze bijdrage wordt teruggestort in de bekleemde algemene reserve. Dit bedrag (€ 50.000) is nog niet in bovenstaande tabel verwerkt.
2. Uitvoering van het programmaplan Omgevingswet kost € 2,1 miljoen. Dit bedrag is voor de periode 2020-2023. Er is gekozen voor een programmatische aanpak en een extra fasering. Gedurende de eerste fase (2020-2021) is € 1,5 miljoen nodig (zie raadsbesluit 16 juni 2020). In de perspectiefnota 2022 wordt het resterende benodigde bedrag ter besluitvorming aan de raad voorgelegd (zie hieronder).
3. Op basis van de perspectiefnota 2022 voldoen de vrije en bekleemde algemene reserve aan de door de raad hiervoor gestelde kaders.

Tweede tranche (€ 577.000) voor de uitvoering programmaplan Omgevingswet

Voor de uitvoering van het door de raad op 16 juni 2020 vastgestelde programmaplan Omgevingswet is € 2,137 miljoen benodigd. De opbouw van dit bedrag is toegelicht in de bij het raadsvoorstel toegevoegde Programma aanpak Omgevingswet. Voor de eerste fase (2020-2021) is € 1,5 miljoen beschikbaar gesteld. De raad heeft destijds ook verzocht te onderzoeken of besparingen op de implementatiekosten mogelijk zijn. Dit blijkt op korte termijn niet het geval. Dit hangt in belangrijke mate samen met de grote vraag in de markt naar Omgevingswet gerelateerde expertise, waardoor menskracht moeilijk te vinden is en vaak ingehuurd moet worden. Dit heeft een kostenverhogend effect. Ook blijken naar de huidige inzichten de inderdieneffecten, anders dan in de eerste landelijke bestuursovereenkomst Omgevingswet nog gedacht, niet tot nauwelijks aanwezig. Belangrijke oorzaak hiervoor is dat de ontlasting van de burger bij een aanvraag, tot een toename van de coördinatielast bij de overheid leidt. De VNG is hierover inmiddels met het Rijk in gesprek om tot een herijking van de tegemoetkoming in de implementatiekosten te komen. De uitkomsten van dit overleg zijn op moment van schrijven nog ongewis.

⁴ Dit is exclusief de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020. Bij het schrijven van deze perspectiefnota moet de raad hier nog over besluiten (raadsvergadering 17 juni 2021).

De implementatie is inmiddels voortvarend ter hand genomen en wordt met het huidig verwachte bestedingstempo, vrijgave van de tweede tranche voor 2022 noodzakelijk om de implementatiekosten te kunnen blijven dekken. De omvang van de bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet is per 31 december 2020 € 1,560 miljoen. Daarom wordt in de perspectiefnota 2022 voorgesteld in te stemmen met een onttrekking van € 0,577 miljoen aan de bekleemde algemene reserve. Deze wordt gestort in de bestemmingsreserve Implementatie Omgevingswet. Hierdoor is er in deze bestemmingsreserve € 2,137 miljoen beschikbaar.

8. Begrotingsrichtlijnen 2022

8.1 Inleiding

Ter voorbereiding op de opstelling van de begroting 2022 worden bij de perspectiefnota 2022 de begrotingsrichtlijnen door de raad vastgesteld. Binnen de kaders van deze begrotingsrichtlijnen werkt het college de begroting 2022 uit.

8.2 Begrotingscirculaire Gemeenten 2022-2025

Op 31 maart 2021 is door de provincie Utrecht de circulaire “begrotingsrichtlijnen en toetsingsaspecten 2022” aan de raad toegestuurd. Hierin staan de begrotingsrichtlijnen en toetsingsaspecten voor de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. Uitgangspunt hierbij is het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten). Daarnaast worden actuele onderwerpen toegelicht.

8.2.1 Gemeenschappelijk financieel Toezichtkader 2020 Gemeenten

Enkele onderwerpen uit het toezichtkader worden hieronder kort toegelicht.

- *Repressief of preventief toezicht*

Repressief toezicht betekent dat de begroting direct kan worden uitgevoerd. Wanneer de begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet kan preventief toezicht worden ingesteld. Preventief toezicht betekent dat de begroting en de daaropvolgende begrotingswijzigingen eerst moeten worden goedgekeurd door de provincie voordat deze kunnen worden uitgevoerd.

- *Begroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn*

Structureel evenwicht = de structurele lasten worden gedekt door structurele baten.

Reëel evenwicht = de geraamde bedragen moeten volledig, realistisch en haalbaar zijn.

- *Algemene uitkering*

Voor de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025 moet voor de algemene uitkering uit het gemeentefonds uitgegaan worden van de meicirculaire 2021 en de daarin opgenomen uitkeringsfactoren (op basis van constante prijzen).

- *Opschuivend sluitend financieel meerjarenperspectief*

Er mag geen sprake zijn van opschuivend sluitend financieel meerjarenperspectief. Hiermee wordt bedoeld dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is.

- *Inzicht in de structurele begrotingspositie*

Binnen het meerjarige overzicht van incidentele baten en lasten worden naast alle incidentele posten, ook alle toevoegingen en onttrekkingen aan reserves die incidenteel van aard zijn opgenomen. Alle opgenomen posten worden goed toegelicht. De notitie Structurele en incidentele baten en lasten van de Commissie BBV biedt hiertoe kaders.

8.2.2 Actuele onderwerpen

In de begrotingscirculaire van de provincie zijn de volgende actuele onderwerpen opgenomen die bij het opstellen van de begroting van belang zijn. De provincie heeft daarbij meerdere mogelijkheden genoemd om de financiële effecten in de begroting te verwerken. Hieronder staat de verwerking in onze begroting toegelicht.

- *Covid-19*

Het is zeer ongewis wat de financiële effecten van de corona-crisis zijn op de begroting 2022 en de meerjarenraming 2023-2025. Wij gaan ervan uit dat het Rijk de financiële gevolgen van de corona-crisis (grotendeels) compenseert. Daarom worden in de begroting en meerjarenraming de financiële gevolgen van de corona-crisis budgettair neutraal geraamd. Eventuele werkelijke financiële effecten worden in tussentijdse rapportages en de jaarrekening verwerkt. Bij het opstellen de begroting 2022 wordt gekeken of een aparte paragraaf Covid-19 nog nodig is of dat het ‘gewoon’ onderdeel kan zijn van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- *Herijking gemeentefonds/verdelingssystematiek*

Naast de verdeling en omvang van het gemeentefonds wordt er bij de herijking onder andere ook de toereikendheid van de financiering van de jeugdzorg onderzocht. Dit maakt dat er nog veel onzekerheid over de uiteindelijke effecten van de herijking van het gemeentefonds is. De invoering

van de nieuwe verdeling wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet, de voorgestelde invoeringsdatum is daardoor verschoven naar 1 januari 2023. Wij vinden het te voorbarig om bij het opstellen van de begroting 2022 al rekening te houden met de herverdelingseffecten en hebben de voorlopige effecten niet opgenomen.

- **Sociaal domein**

De extra middelen jeugdzorg die tot en met 2022 onderdeel uitmaken van de algemene uitkering, kunnen structureel naar rato als stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' worden geraamd. Vanwege de onzekerheid of de inkomsten daadwerkelijk ontvangen worden, wordt deze stelpost in de risicoparagraaf benoemd en weegt mee in de berekening van de ratio van het weerstandsvermogen. Tevens nemen we zelf ook maatregelen die gericht zijn op beheersing van de kosten.

- **Onderhoud kapitaalgoederen**

De provincie schenkt dit jaar extra aandacht aan de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. In deze tijd, waarin de financiële middelen beperkt zijn, neemt de kans toe dat het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen minder prioriteit krijgt. Dit kan leiden tot achterstallig onderhoud en/of kapitaalvernietiging. Wij zullen daarom in de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen onderwerpen met meerjarige financiële consequenties goed inzichtelijk maken. Het gaat dan om de actualiteit en looptijd van onderhoudsplannen, eventuele achterstanden in beheer en onderhoud, middelen voor regulier klein en groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

8.3 Uitgangspunten opstellen begroting 2022 en meerjarenbegroting 2023-2025

8.3.1 Inleiding

Deze begrotingsrichtlijnen bevatten de uitgangspunten die worden gehanteerd bij de opstelling van de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025.

8.3.2 Financiële basis voor begroting 2022

De financiële basis voor het opstellen van de begroting 2022 is de indicatie van het financieel meerjarenperspectief 2022-2025 in de perspectiefnota 2022. Raadsbesluiten met financiële effecten die niet in de perspectiefnota zijn opgenomen, worden verwerkt in de begroting 2022.

- De indicatie van het financieel meerjarenperspectief 2022-2025 in de perspectiefnota 2022 is het uitgangspunt voor de uitwerking van de begroting 2022.
- Financiële effecten van raadsbesluiten tot en met 8 juli 2021 (*inclusief de perspectiefnota 2022*) worden in de begroting 2022 verwerkt.

8.3.3 Kerngegevens

Voor het opstellen van de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025 is een aantal gegevens van belang. Het gaat hierbij om de kerngegevens die van invloed zijn op de berekening van de groei-gerelateerde budgetten, dus die Q (hoeveelheid) afhankelijk zijn, en een aantal andere specifieke posten zoals de algemene uitkering. In onderstaande tabel is een aantal van toepassing zijnde kerngegevens per 1 januari van het betreffende jaar opgenomen.

Gegeven	Begrotingsrichtlijnen 2022				
	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal aantal woningen	20.897	21.147	21.397	21.647	21.897
Prognose woningbouwproductie	250	250	250	250	250
Gemiddelde woningbezetting	2,42	2,41	2,41	2,38	2,37
Aantal inwoners	50.571	50.964	51.567	51.520	51.896
Aantal éénpersoonshuishoudens	5.684	5.752	5.820	5.888	5.956
Aantal meerpersoonshuishoudens	15.109	15.290	15.470	15.651	15.832

Toelichting op bovenstaande tabel:

1. Uitgangspunt voor het aantal woningen en inwoners is de stand per 1 januari 2021 volgens de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente Houten.
2. Op basis van de woonvisie 2016-2025 moeten in 10 jaar tijd 1.800 woningen worden gerealiseerd. In de eerste 5 jaar (2016-2020) zijn er al gemiddeld 250 woningen per jaar gerealiseerd. Dit gemiddelde wordt ook voor de komende jaren als realistisch beschouwd. Dit is gebaseerd op de ontwikkelingen van afbouw Vinex

en kantoortransformaties. Ook wordt deze lijn bevestigd in het rapport bevolkingsprognose gemeente Houten van Pronexus (maart 2020). Deze bevolkingsprognose wordt eens in de twee jaar opgesteld.

3. Bron voor de gemiddelde woningbezetting is de bevolkingsprognose gemeente Houten van Pronexus (maart 2020).
4. Het verschil tussen het aantal woningen en de som van de één- en meerpersoonshuishoudens betreft vooral de incidentele leegstand van woningen.

8.4 Prijsontwikkelingen

8.4.1 Algemeen

Het algemene uitgangspunt is dat het verhogen van budgetten niet is toegestaan.

Er is een klein aantal uitzonderingen, genoemd onder 3.4.3., waarbij een specifieke aanpassing toegepast wordt.

8.4.2 Indexering prijsgevoelige budgetten

Het indexeringspercentage dat meerjarig wordt toegepast op de prijsgevoelige budgetten (inclusief subsidiebudgetten) is de prijs bruto binnenlands product voor 2022 volgens de korte-termijnraming van het Centraal Planbureau (CPB) van maart 2021 (<https://www.cpb.nl/centraal-economisch-plan-cep-2021>). Voor 2022 is dit 1,6%. Een aanvullende correctie vindt plaats als de actuele CPB-raming voor het lopende jaar 2021 meer dan 0,5% afwijkt van de prijsmutatie waarop de lopende begroting 2021 is gebaseerd. De afwijking is 0,3% (indexatie vorig jaar 1,8%, nu 1,5%) zodat geen bijstelling hoeft plaats te vinden.

8.4.3 Specifieke aanpassingen budgetten

Bij onderstaande budgetten wordt een specifieke aanpassing gedaan:

1. Budgetten (baten en lasten) afhankelijk van kerngegevens

Voor een aantal budgetten geldt dat er een directe relatie is tussen de hoogte van het budget en de kerngegevens. Dit wordt autonome groei genoemd. In dat geval moet er een duidelijke onderbouwing van de voorgestelde budgetaanpassing worden aangeleverd. Deze onderbouwing moet gebaseerd zijn op de formule: $P \text{ (prijs)} \times Q \text{ (hoeveelheid)}$, waarbij de P voor de begroting 2022 alleen mag stijgen op basis van het indexeringspercentage (1,6%) in § 3.4.2 en Q moet aansluiten op de kerngegevens in § 3.3. De inwonersaantallen hebben bijvoorbeeld invloed op de legesopbrengsten van burgerzaken, kosten van verkiezingen, de bijdragen aan onder andere de VNG en kosten van verzekeringen.

2. Budgetten (lasten) gerelateerd aan specifieke contracten op gebied van jeugdhulp en Wmo

Op een aantal budgetten met betrekking tot jeugdhulp en Wmo is een afwijkend indexeringspercentage van toepassing. Het gaat hierbij om budgetten waar een specifiek contract aan ten grondslag ligt. Voor deze budgetten wordt uitgegaan van de opgenomen indexeringsafspraken in het desbetreffende contract.

Omdat de peildata na het opstellen van de (primitieve) begroting liggen, zullen deze budgetten in de loop van 2022 verhoogd worden. Voor de dekking hiervan kan (deels) gebruik worden gemaakt van middelen uit de meicirculaire 2021 die voor loon- en prijsindexatie gereserveerd zijn, zie § 3.6.

Onderwerp	Grondslag indexering	Peildatum
Maatwerk ZIN Wmo	Overheidsbijdrage in de arbeidskosten-ontwikkeling (OVA-index) ¹	Maart 2022
Huishoudelijke Hulp Wmo	OVA-index	Maart 2022
Hulpmiddelen Wmo	Consumenten Prijs Index (CPI) ²	Januari 2022
Individuele voorzieningen Jeugd	OVA-index	Maart 2022
PGB's	OVA-index	Maart 2022
SAVE	OVA-index	Maart 2022
Essentiële functies Jeugd	80% OVA en 20% PPC ³	Oktober/november 2021
Leerlingenvervoer	NEA-index (Panteia)	Oktober 2021

1. OVA: <https://www.nza.nl/documenten/vragen-en-antwoorden/wat-is-het-prijsindexcijfer-voor-personele-kosten>

2. CPI: <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83131ned/table?fromstatweb>

3. Er wordt aangesloten bij de indexeringssystematiek van het LTA.

3. Verhuur accommodaties (baten)

De tarieven van de sport- en welzijnsaccommodaties worden jaarlijks per 1 augustus geïndexeerd. Dit betekent dat de tarieven van sport- en welzijnsaccommodaties met ingang van 1 augustus 2022 met 1,6% worden geïndexeerd.

4. Begroting derden op basis van een gemeenschappelijke regeling (lasten)

Een aantal budgetten is gerelateerd aan de begrotingen van derden op basis van een gemeenschappelijke regeling. Bij het opstellen van de begroting 2022 worden de meest actuele gegevens van de gemeenschappelijke regeling als uitgangspunt gehanteerd.

5. Te verstrekken subsidies (lasten)

De te verstrekken subsidies worden met 1,6% geïndexeerd. Uitzondering hierop zijn te verstrekken subsidies waar een substantiële 'looncomponent' onderdeel van is. In die gevallen wordt de indexering van te verstrekken subsidies opgesplitst in:

- 1,6% over het prijsgevoelige gedeelte;
- 1,2% over de looncomponent.

6. Te ontvangen subsidies (baten)

Voor te ontvangen subsidies en rijksbijdragen wordt uitgegaan van de (voorlopige) beschikking voor het betreffende begrotingsjaar (indien deze al aanwezig is). Als de beschikking voor het begrotingsjaar (nog) niet is afgegeven, wordt vooralsnog uitgegaan van de meest recente inzichten waarbij lasten en baten verhoogd worden met het indexeringspercentage van 1,6%.

7. Personeel gerelateerde kosten (lasten)

Een aantal budgetten is gerelateerd aan de loonsom en bedraagt concern breed 6,2% van de loonsom. Dit percentage is als volgt verdeeld over de diverse loongerelateerde budgetten:

Persoonlijke toelagen	0,40%
Forensenvergoeding	1,25%
Jubilea	0,15%
Gratificaties	0,20%
Opslagpercentage genormeed schaalbedrag	2,00%
Loopbaanoriëntatie	1,00%
Opleidingskosten	1,80%
Werving en selectie	0,20%
Arbo en vitaliteit	0,60%
Dienstreizen	0,20%
Overige personeelskosten	0,40%
Totaal % overige formatie-gerelateerde budgetten	3,20%

Omdat deze budgetten gerelateerd zijn aan de loonsom worden ze verhoogd met de loonontwikkeling van 1,2%.

8. Verzekeringen (lasten)

Voor lopende verzekeringen geldt de grondslag voor de premieberekening. Bij verzekeringen waarbij de premie wordt berekend op basis van het aantal inwoners, wordt rekening gehouden met de vastgestelde inwoneraantallen uit de kerngegevens (zie § 3.3). De prijs per inwoner mag stijgen met een indexering van 1,6%. Bij verzekeringen waarvan de premie wordt berekend aan de hand van een percentage van de verzekerde waarde wordt de verzekerde waarde geïndexeerd met 1,6%.

9. Onvoorzien én onuitstelbaar én onontkoombaar

In een beperkt aantal gevallen kan sprake zijn van onvermijdbare budgetaanpassingen. Dit zijn aanpassingen die onvoorzien én onuitstelbaar én onontkoombaar (3xO) zijn.

- Alle prijsgevoelige budgetten (*inclusief subsidiebudgetten*) worden meerjarig met 1,6% geïndexeerd.
- Budgetten gerelateerd aan specifieke contracten op het gebied van jeugdhulp en Wmo hebben een afwijkend (*anders dan 1,6%*) indexeringspercentage.
- De looncomponent in de te verstrekken subsidies wordt met 1,2% (*in plaats van 1,6%*) geïndexeerd.
- Afwijkingen hiervan in een aantal specifieke gevallen.

8.5 Loonontwikkeling

De begrote salarislasten zijn gebaseerd op het maximum van de functieschaal. De sociale lasten worden begroot op basis van de gegevens die per 28 mei 2021 beschikbaar zijn.

Het ABP stelt elk jaar rond 1 december de hoogte van de verschillende premies (pensioenpremies en sociale lasten) voor het volgend jaar definitief vast. Bij het opstellen van de begrotingsrichtlijnen 2022 zijn de premies dus nog niet bekend en worden gehandhaafd op het niveau van 2021. Indien het ABP medio dit jaar een voorlopige inschatting afgeeft van de verschillende premies over 2022, wordt het effect hiervan verwerkt in de begroting 2022.

De Cao voor gemeenteamtensaren geldt tot 1 januari 2021. Indien de nieuwe Cao voor 1 september 2021 afgesloten wordt, worden de loonontwikkelingen hiervan meegenomen in de begroting 2022. Indien er nog geen nieuwe Cao afgesloten is zal met betrekking tot de loonontwikkeling na 1 januari 2022 worden aangesloten bij de verwachte ontwikkelingen (<https://www.cpb.nl/centraal-economisch-plan-cep-2021>) van het CPB. Voor de indexering wordt aangesloten bij de parameter 'prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers'. Op basis hiervan wordt uitgegaan van een structurele verhoging van de loonkosten met 1,2% om hiermee tenminste de verwachte koopkrachtontwikkeling te kunnen compenseren. Deze indexatie wordt dus ook toegepast op de 'substantiële looncomponent' in de te verstrekken subsidies (zie § 3.4.e) en de personeel gerelateerde kosten (zie § 3.4.g).

- Begrote salarislasten zijn gebaseerd op het maximum van de functieschalen.
- Salarislasten worden vanaf 2022 met 1,2% geïndexeerd.
- Werkgeversgedeelte van de pensioenpremies en sociale lasten worden gehandhaafd op basis van de vastgestelde premies voor 2021.
- Voorlopige inschatting premies 2022 door het ABP verwerken in de begroting 2022.

8.6 Algemene uitkering

De algemene uitkering in de begroting 2022 wordt gebaseerd op de meicirculaire 2021. Voor de berekening van de algemene uitkering wordt het systeem van constante prijzen gehanteerd (het jaar 2022 is lopend en de jaren 2023-2025 zijn constant). Op basis van de meicirculaire 2021 wordt de algemene uitkering 2022 uit het gemeentefonds van het Rijk, los van wijzigingen in het beleid, geïndexeerd met de 'prijs bruto binnenlandsproduct'. Het bedrag dat hierdoor beschikbaar komt, wordt volledig ingezet ter financiering van de loon- en prijsindexatie in het begrotingsjaar 2022. Indien bij het opstellen van de 2^e bestuursrapportage 2022 blijkt dat deze middelen (deels) niet nodig blijken te zijn, vallen deze vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo.

- De hoogte van de algemene uitkering wordt bepaald aan de hand van de meicirculaire 2021.
- Voor de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025 wordt het systeem van constante prijzen gehanteerd (*het jaar 2022 is lopend en de jaren 2023-2025 constant*).
- De beschikbare ruimte voor loon- en prijsontwikkeling wordt volledig voor dit doel ingezet gedurende het begrotingsjaar 2022.
- Eventueel niet benodigde middelen voor loon- en prijsontwikkelingen vallen bij de 2^e bestuursrapportage 2022 vrij ten gunste van het begrotingssaldo.

8.7 Gemeentelijke belastingen en heffingen

Uitgangspunt voor de onroerendzaakbelasting (ozb) en de toeristenbelasting is een trendmatige aanpassing (1,6%) van de begrote opbrengst. Bij de berekening van het tarief voor de ozb wordt deze verhoging als gevolg van de inflatie gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling van de woningen en de niet-woningen.

De tarieven van de overige belastingen en heffingen worden op basis van kostendekkendheid vastgesteld. Voor de overige belastingen en heffingen geldt als uitgangspunt dat deze kostendekkend in de begroting worden verwerkt.

- Uitgangspunt voor de bepaling van de begrote opbrengst van ozb en toeristenbelasting is een trendmatige verhoging van 1,6%.
- De tarieven voor de overige belastingen en heffingen worden op basis van kostendekkendheid vastgesteld.

8.8 Effect- en prestatie-indicatoren

De raad heeft (stuur)informatie nodig om zijn kaderstellende rol (bij de begroting) en controlerende rol (bij de jaarstukken) te kunnen vervullen. Effect- en prestatie-indicatoren zijn hierbij van belang.

Op landelijk niveau zijn hiervoor de zogenaamde BBV-indicatoren ontwikkeld. Daarnaast heeft de raad de ruimte om haar eigen gewenste effect- en prestatie-indicatoren in de begroting hieraan toe te voegen.

Effectindicatoren brengen de gewenste maatschappelijke effecten van beleid in beeld. Je meet achteraf of het uitgevoerde beleid het gewenste maatschappelijke effect heeft gehad. Het verband tussen de gemeentelijke inspanningen en de maatschappelijke effecten is echter vaak moeilijk één op één te leggen. Met andere woorden, het in de doelstelling beoogde effect wordt door meer factoren beïnvloed dan door de geleverde inspanningen van de organisatie alleen. Daarbij is het effect vaak pas na langere tijd zichtbaar en dus niet binnen het verloop van een begrotingsjaar. Daarmee kun je stellen dat effectindicatoren gekoppeld zijn aan een bestuursperiode.

Prestatie-indicatoren hebben een directe relatie met de inspanningen die de gemeentelijke organisatie levert. Met andere woorden, de prestaties zijn door de organisatie direct stuurbaar. Het voordeel van dergelijke indicatoren is dat prestaties duidelijk genormeerd zijn en de raad op basis daarvan kan (bij)sturen.

Om indicatoren te gebruiken als stuurinformatie is het van belang de indicatoren SMART op te stellen. Dat betekent dat indicatoren moeten voldoen aan de volgende criteria: Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, en Tijdgebonden zijn. Om indicatoren vooral meetbaar te maken moet een goede bron worden gehanteerd. Bijvoorbeeld dat deze digitaal ontsluitbaar is of een enquête (Monitor Sociale Kracht of burgerpanel).

- Effect- en prestatie-indicatoren moeten voldoen aan de hiervoor opgestelde criteria voor het SMART-formuleren van indicatoren.

9. Verklaring symbolen Interbestuurlijk Programma (IBP)

-

1. *Samen aan de slag voor het klimaat*
Klimaatverandering tegengaan, aanpassing aan de gevolgen van klimaatverandering en transitie naar een circulaire economie.
-

2. *Toekomstbestendig wonen*
Sneller meer woningen bouwen. Daarnaast de bestaande woningvoorraad goed benutten en transformeren. Dit alles in relatie met het garanderen van de mobiliteit.
-

3. *Regionale economie als versneller*
Versterken van het regionaal-economische beleid door interbestuurlijke en integrale samenwerking op nationaal en regionaal niveau.
-

4. *Naar een vitaal platteland*
Integraal en voor elke regio specifiek benaderen van het platteland, gericht op landbouw, natuur, kwaliteit van de leefomgeving, milieu en water.
-

5. *Merkbaar beter in het sociaal domein*
Benutten van kansen binnen het sociaal domein om problemen aan te pakken van op allerlei gebied kwetsbare mensen.
-

6. *Problematische schulden voorkomen en oplossen*
Terugdringen van het aantal mensen met problematische schulden en mensen met schulden effectiever helpen.
-

7. *Nederland en migrant goed voorbereid*
Een asielsysteem dat flexibel inspelt op grote schommelingen in de asielinstroom. Degenen die mogen blijven snel laten meedoen in onze samenleving. Degenen die uiteindelijk niet mogen blijven zo snel mogelijk terug laten keren.
-

8. *Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving*
Vertrouwen verkrijgen en behouden in een veranderende (informatie)samenleving. Positioneren van de overheid als onderdeel van de samenleving. Een sterke democratie en een bestuur dat werkt op een wijze die aansluit bij de eisen van deze tijd.
-

9. *Passende financiële verhoudingen*
Goede afspraken maken tussen het Rijk en medeoverheden over de inrichting van de financiële verhoudingen als randvoorwaarde voor een succesvolle uitvoering van het IBP.
-

10. *Overkoepelende thema's*
Vanuit het IBP-overzicht houden op de overlap tussen opgaven en de overlap met overkoepelende thema's.